

קרוב אליך

עבודת ה' ברוח חסידית

סמרטפון
רק עם ואצאפ!

אפשר!! וכדאי!!
מרכז הזמנות ארצי
052-2-129-129

אספקה לכל חלקי הארץ תוך 24 שעות
רח' פינס 9, ירושלים | Zolphone.co.il

החל
מ 499 ש"ח

החזיקו עצמכם ביחד!

מתוועדים ומתחזקים
בקרוב אליך
על הקורות אותנו בימים אלו,
הרב שבתי סלבטיצקי, צבי יחזקאלי וחברים,
מיכי יוספי, הרב אייל ורד, הרב ארלה הראל,
הרב אריק מלכיאלי ועל קבסה

אחים ואחיות יקרים,
קרובים אליכם תמיד!!!

אל תפספסו את גליון החג
שיצא בשבוע הבא!!!

להרשמה לקבלת גליון
קרוב אליך באימייל:
<http://bit.ly/karov>

קרוב אליך בווטסאפ:
052-4061065

קרוב אליך בפייסבוק:
[Facebook.com/karovelecha](https://www.facebook.com/karovelecha)

החלה הבנייה והגיע הזמן שאתם תרכשו את דירת החלומות שלכם. במרחק חמש דקות מכויש שש, 35 דקות לתל אביב ברכבת, עם קהילה צומחת לציבור הדתי, כרמי גת היא הבחירה הנכונה עבורכם ובמחיר שווה לכל משפחה. קבוצות רכישה ליחידות דוור של שלושה, ארבעה וחמישה חדרים, דירות-גן ופנטהאוס החל מ-899,000 ₪

קהילה קהילה מיקום איכות הטבה
צעירה מעולה חיים למשקיעים

Carvee Gpt
קהילת כרמי-גת
המוחם הדתי-לאומי בכרמי גת
ע"ש רבי אברהם אביהל

לפרטים נוספים: 1700-500-555

באמונה bemuna.co.il

בנייה וייעוץ אבן קייב

זה הזמן
להשקיע נגד המגמה
ולהרויח!

לפרטים לחץ על המודעה <<

המלך הודיע מראש: יום אחד, כך לפי התכנית
אתה תרד מן המלוכה. יום אחד, האנושות, וכל
אחד מאתנו, יאלו להפריע לא בשיטתו.

הכל חלק מהתכנית

להשתבש בשמחה

מן הסתם קראתם פעם את הסיפור החשוב ביותר שרבי נחמן סיפר בימי חייו - מעשה משבעה קבצנים. רבי נחמן סיפר אותו ממש השבוע, בכ"ד באדר תק"ע - לפני מאתיים ועשר שנים, כחצי שנה לפני פטירתו. אז הוא התחיל לספר את הסיפור הזה, שכותרתו היא: "אספר לכם איך היו שמחים". הסיפור הזה הוא ארוך ומפותל וכולל בתוכו הרבה תתי-סיפורים, אבל מה שנוגע לענייננו זאת ההתחלה שלו. מסופר שם כך:

מעשה פעם אחת היה מלך, והיה לו בן יחיד. ורצה המלך למסר המלוכה לבנו בחייו. ועשה משתה גדול... ובודאי היה שמחה גדולה מאד. והיו שם כל השרי מלוכה, וכל הדפסים והשרים, והיו שמחים מאד על המשתה... והיה שם כל מיני שמחה: קאפעלייש (מקהלות) וקאמעדייש (הצגות) וכיוצא מזה, כל מיני שמחה... וכשנעשו שמחים מאד עמד המלך ואמר לבנו: היות שאני חוזה בכוכבים, ואני רואה שאתה עתיד לירד מן המלוכה, בכך תראה שלא יהיה לך עצבות כשתרד מן המלוכה. רק תהיה בשמחה!

כשרבי נחמן מדבר על ירידה מהמלוכה, הוא מדבר על כל אחד ואחד מאתנו. בכל אחד יש בחינה של מלכות. אחד הוא מנהל מקום עבודה, השני ראש משפחה, אחר הוא ראש קהילה, וכשאנחנו מצליחים להוציא לפועל את התכניות שלנו, אז אנחנו נמצאים במצב של מלוכה. לעומת זאת, כשדברים משתבשים ולא מתבצעים כמו שהייתי רוצה, אז ירדת מן המלוכה.

המלך מודיע לבן שלו, כבר בתחילת הדרך, כשהוא רק מקבל את המלוכה, שיבוא יום והדברים לא יהיו בשליטתו. המלך - ה' יתברך - נתן את המלוכה לאנושות כבר בעצם בריאת האדם. לאדם יש כוח של מלכות לשלוט על הבריאה. הוא יכול לשלוט על הטבע ולחולל פרויקטים אדירים. אלא שהמלך הודיע מראש: יום אחד, כך לפי התכנית, אתה תרד מן המלוכה. יום אחד, האנושות, וכל אחד מאתנו, יגלה שהדברים לא בשליטתו. המלך מוסיף לבקש מאתנו שביים שזה יקרה, בכל זאת נהיה שמחים.

ה' אומר לנו שכבר בהתחלה נכין את עצמנו לימים כאלה, שהמציאות החיצונית תשתבש ותתערער. נתכונן כך שבזמן משבר נוכל למצוא מהו הדבר שנתן את הקיום האמיתי לחיים. מה נתן את הערך והמשמעות. מוטל עלינו למצוא נקודה שלא מגיעה רק דרך המציאות החיצונית, שעתידיה להתערער.

אז אנחנו צריכים לזכור שהכל חלק מהתכנית, והמלך אומר לנו להיות בשמחה. שמחה אמיתית של מציאת משמעות אמיתית.

חברים אהובים! למרות שבדרך כלל אני אוהב להאריך, אבל בזמנים כאלה אני מרגיש שעדיף לקצר במילים, ויותר להשקיע בנתינת מבט אוהב לכל המתמודדים עם בעיות כאלה ואחרות שמסביב. אני מברך אתכם ואותי, שנוכה כולנו להשמיע לעצמנו ולאחרים מילים שיש בהן מסר של תקווה ועידוד, ומתכוננים להתכוונות ראויה למצב הנוכחי. לחיים לחיים!! ישועות ובשרות טובות!

שלום חברים יקרים! זכינו להיכנס לימים הנפלאים של חודש ניסן, שעליהם אמרו חז"ל: "בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל". באמת עיקר הגאולה היא גאולת הדעת, כלומר לפתח יכולת לראות בכל סיטואציה את הברכה והטוב שיש בה. אז אמנם לא קל בימים של קורונה להזמין אנשים להתכונן בברכה המיוחדת שיש במצב שלנו, אבל כדאי בכל זאת לנסות. אם נזכה, נבין איך שגם הסיפור הזה הוא חלק מספר התרגילים שה' יתברך הכין לנו כבר מרגע לידתנו.

למרות שהתמודדות מהסוג הזה של כל מה שאנחנו עוברים עכשיו, אפילו בתסריטים הכי רחוקים, כנראה שאף אחד לא היה חושב ולא מעלה בדעתו, אבל אצל ה' יתברך הכל ערוך מראש. באמת, מתברר בימים האלה שה' יתברך הוא יצירתי יותר מהכל, והשאלה הגדולה היא האם אנחנו מוכנים להיות תלמידים קשובים. בסופו של דבר, כולנו משתתפים במין סדנה כזאת, בהנחיית ה' יתברך. הנתונים של הסדנה משתנים אמנם אצל כל אחד לפי הקהילה או המקום שבו הוא נמצא, אבל כולנו בעיצומה של סדנה, שתכליתה לשנות אותנו לטובה.

נראה לי שהחלק הכי חשוב בסדנה שלנו, זאת ההתמודדות המחודשת של כל אחד עם בני ביתו. האתגרים שעולים ביחידות המשפחתיות הקרובות, אלו אתגרים שהודחקו במשך הרבה זמן, בעקבות השטף של חיי היום יום. בימים רגילים, תמיד יש לאן לצאת או לנסוע, יש עם מי להיפגש - עבודה או חברים, וכעת הבידוד או הבדידות יכולים להביא אותנו למקום שאתו אנחנו יכולים ממש לגדול. יש לנו הזדמנות להתפנות לטפל בכל העניינים שעד עכשיו לא מצאנו זמן בשבילם, וחבל להחמיץ אותה. אם לא מנצלים את המצב להתעלות, הבדידות יכולה חלילה גם להוריד אותנו למקומות לא רצויים.

בודד? תתבודד!

אחד מהדברים שמקבלים בימים האלה יחסי-ציבור רציניים, היא עבודת התבודדות של רבי נחמן מברסלב. אולי שמעתם פעם על הסלוגן הברסלבי מימים עברו, שאומר כך: "בודד? תתבודד!" עוד לפני שמבארים ומפרשים את כל העומק של הוגי הסלוגן הזה, ברור שהוא טוען שהתבודדות היא ההפך מבידוד. הרעיון הוא, שאם אתה בודד, והמצב הזה לא רצוי לך - אתה רוצה משהו אחר ושואף למקום עוד יותר טוב - אז תתבודד. כשאתה מתבודד, אתה לא לבד. ההפך - אתה צריך למצוא מקום שאין בו מי שמסיח את דעתך, אתה מבודד את עצמך מגירויים חיצוניים, ואז אתה פנוי לכונן שיחה ישירה עם הקדוש ברוך הוא בשפתך האישית.

בדרך הזאת, זמני הבדידות הללו, החללים הפנויים בחיינו, מקבלים תוכן ומשמעות רחבת היקף. בעזרת ה', אחרי העבודה הגדולה של ההתבודדות נוכל להגיע לתרגול רוחני-חסידי אחר, שגם הוא בעל חשיבות גדולה - שיחת חברים. כשנלמד להיות פנויים לדיבור והקשבה אמיתיים, נוכל להתוועד התוועדות אמיתית שעניינה הוא להאזין איש אל רעהו.

פסח מתקרב...!

עמוסים וטרודים מכל ההכנות והנקיונות?
ובטח אתם לא רוצים לפספס
את המהות והעיקר...!

סודו של ליל הסדר

15 הצעדים לחוות את ליל הסדר יחד עם
כל המשפחה בעוצמה ובהתחדשות!

ראשונה: הרב דודי פוטש מייסד בצלו בכנס אינטרנטי
מסלון ביתכם שיביא אתכם מוכנים לחג!

"חוויה עוצמתית ובלתי רגילה, הרב דודי
מעביר גוון עמוק בצורה מדהימה ובשפה
פשוטה ומליצה אלא מי שרוצה להגיע
מוכנה באמת אליו הסדר, אל תפספסי"

יעל, ירושלים

"פעם ראשונה, שילי הסדר היה אחר לחלוטין!
כל המשתתפים, מהילדים עד המבוגרים
יצאו במחווה מדהימה והכל בסבות
הגוון והפרקטיקה שקיבלנו מהרב דודי"

יוני ושרון, פתח תקווה

הכנס האינטרנטי יתקיים ביום ראשון
ד' ניסן (29.3) בשעה 20:30 בדיוק מסלון ביתכם!

הכנס הינו ללא עלות אך מספר המקומות מוגבל
ומותנה בהרשמה מראש.

להרשמה מהירה (ללא עלות) לחצו כאן!

זה הרגע שעובדי השם צריכים לזרוח, להאיר, לצרוח, לשמוח ולעוף אל המריצה וממנה. לחזק את מי שצריך חיזוק, כולל את עצמם. זה הרגע אליו התפללנו, הנה זה קורה ודווקא כאן היצר מתגבר יותר מכל.

כשהמציאות מתחילה לרקוד

הרב יפתח פתח ליקוטי מוהר"ן וקרא את השורה שכתובה על כל כך הרבה סטיקרים אבל עם עוד מעט העמקה, היא ממש מתאימה לחרדות של היום: "כשהאדם יודע שכל מאורעותיו הם לטובתו, זאת הבחינה היא מעין עולם הבא". קיבלנו הזמנה למעין עולם הבא.

עמית עם הגיטרה, שבימים כתיקונם הוא על במות מול אלפי אנשים, רץ עם ישי ריבו לכל פינה בעולם, הסביר את זה בסיפור מעשה פשוט על לוליין אלוף שכולם מוחאים לו כפיים ומהמרים על יכולותיו הרבות, אבל האם מישוהו מוכן לעלות על המריצה שאותה הוא דוחף

אז חשבנו בהתחלה שהקורונה זה עוד עניין קטן שיעבור ויתיר אחריו הנהגות בעבודת השם לשאר האוכלוסיה - התבודדות, נטילת ידיים ועלייה במדד שומרי השבת. אבל אט אט מהר מהר מתברר שהעניין פה גדול יותר. מהן ההוראות הרוחניות של העניין הזה עבורי?

נכון שיצאה הוראה לא לנשק מזווחות ולא להתקבץ בבתי הכנסת, אבל מה עושים בכל השעות הארוכות והבלתי נגמרות עם הילדים בבית? הרי זה הרגע שאליו אני אישית התפללתי. שלא נלך לעבודה ונוכל להתפנות יותר ללימוד תורה, לא ללכת למרכזי קניות ולהתכנס הביתה. עצירה מוחלטת. הכי הרבה שבת שאפשר בימות השבוע.

"היום יום שני בשבת קודש" אמרתי עכשיו בשיר של יום, וכעת גם מובן שיש מי שמרגיש את השבת ואת הקודש גם בימי החול. אז מה הבעיה? אני אמור להיות מרוצה. תפילותי התקבלו...

אלא שאז אני מגלה שהסיפור רק מתחיל. אני מתחיל להתגעגע למציאות הקודמת, הלוחצת, שהוציאה ממני הרבה יותר תוצאות - ובאותו הרגע אני מבין שנרדמתי, שאני לא מבין מה השם יתברך רוצה ממני. כשאני שואל את עצמי מתי המצב הזה עומד להיגמר, אני קולט שאני לא מקבל את המצב עד הסוף, לא מבין מה הוא בא לומר לי, מפחד ולא ממש מאמין שהכל הולך כאן לכיוון טוב.

יכול להיות שעבודת השם שלי נשענה על יסודות שכרגע מצריכים בדיקה. עבודת השם... שלי. אני. של עצמי. אהה. ויכול להיות שהעבודה, המעמד, ההרצאות והתפקיד בבית ובחברה, כל אלו משענות שנלקחו ממני. ומה עכשיו?

אחד החברים בבית הכנסת שאל אותי ממרחק של שני מטר ופחד באוויר מה עושים בימים אלו, אז עניתי את התשובה הרגילה: בבית עם הילדים, מתרגל תפילות בסלון בשעות שלא האמנתי שקיימות. ו... וזהו. "מה עם לחזק את עצמנו במה שקורה ולתת לעם ישראל איזה מנה של אור? אנחנו במצב חדש ובלוי אור שעובר לכולם!" - וואלה נכון, אמרתי. אבל אני בעצמי צריך חיזוק. אז הנה זה הזמן לקיים את מה שרבינו אמר: תחזיקו עצמכם יחד. תהיו ביחד, וזה יהיה השלב הראשון בגאולה שלכם.

באותו ערב התכנסנו חמישה יהודים במקום מבודד במרחק תקני, לפי כל הכללים, ושאלנו מה כל אחד עובר, איך כל אחד רואה את זה בשכל ומרגיש בלב. התוועדות ספונטנית עם גיטרה ומשקה ולפתע אתה מקבל כזו זריקת עידוד. אהה לא רק אני עובר את מה שאני עובר. זה פוגש את כולם. השיחות במצב עם הפניית המבט כלפי מעלה מראה שכולנו יהודים שעוברים ורוצים עוד קצת חיזוק כדי בעצם רק... להמשיך. להמשיך לעבוד את השם, להיות בשמחה ולהביין שהכל לטובה. בלי לתכנן כל אחד הביא נקודה שאמנם לא חידשה לי ברמת השכל אבל היתה לי חרשה בלב.

כוכבא טען שבעצם מטה הלחם עליו אנחנו נשענים נלקח כרגע, השם רוצה להראות לנו שגם עבודת השם שלנו נעשתה מתוך ימי המעשה, ויש כאן הזמנה למצב של שבת בימי החול, פשוט להאמין שהשם מוביל אותי. זה הכי קשה בעולם והכי כדאי, כי אנחנו רוצים את השם.

על חבל דק? לפי הסיפור אף אחד ממעריציו לא מוכן, ורק ילד אחד אומר "אין לי בעיה לעלות על המריצה, הלוליין הוא אבא שלי!".

נכון הוא גם אבא שלי, אבל אני לא ממש מוכן לעלות על המריצה. אני לא ממש מבין שהמצב השתנה, אני לא יודע מה זה מצריך ממני אבל אני צריך לשנות דיסקט. כל מה שחשבתי - כבר מתיישן, השם יתברך רוצה ממני משהו אחר.

יש את כל הסיפורים שבאים לחזק אותנו, והעבודה שלנו זה פשוט לומר להשם יתברך בהתבודדות (שכל אחד יכול היום בקלות לעשות): השם, אני לא מבין מה אתה דורש ממני, אני כמו ילד קטן - צריך סיפורים, המחשה, מחיאות כפיים, גנון קטן עם עוד כמה חברים ואז אקלוט לאט לאט מה המטרה.

זה הרגע שעובדי השם צריכים לזרוח, להאיר, לצרוח, לשמוח ולעוף אל המריצה וממנה. לחזק את מי שצריך חיזוק, כולל את עצמם. זה הרגע אליו התפללנו, הנה זה קורה ודווקא כאן היצר מתגבר יותר מכל.

אנחנו נדרשים להביין את המסר שהגיע משמים כי עכשיו המציאות מתחילה לרקוד ואנחנו בידיים של אלוף העולם, אז יאללה, להאיר, להראות, לשמוח, לחזק, לאותת לכולם שלפי מה שאנחנו מאמינים הכל הולך לפי התכנית.

פגישת חירום אחת של חמישה יהודים עוררה אותי להביין את העבודה בימי הפוסט-קורונה. נחזיק עצמנו יחד.

מדרשת מעיין שדרות הבחירה שלך לצאת אל החיים גדולה!

שנה במדרשה חמה ומשפחתית
שתעניק לך את הדרך לבניין אישיותי ואמוני, לחיים של צמיחה

אפשר להתרשם ולהירשם

בלי לצאת מהבית!

יום פתוח וירטואלי במיוחד בשבילך!

לפרטים נוספים והרשמה: מור 0525669133

מעיין שדרות - האתנה הכי טובה שתתני לעצמך

מדרשת מעיין שדרות

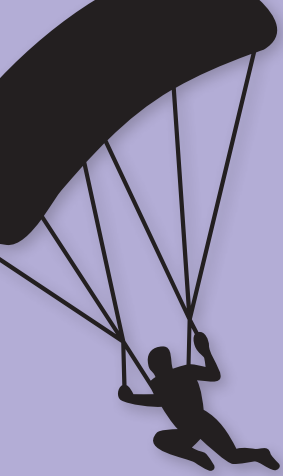
ראש המדרשה - דגנית פלח

מיסודם של מוסדות ישיבת ההסדר "אפיקי דעת" שדרות

אזיז

חצי מבתי הכנסת סגורים וסודר היום משובש ואתו עבודת השם. איך לא לגלוש מטה?

עמוד והתבונן!

הרב ארלה הראל

נשיא ישיבת 'לב חדש' בשילה

לא רק שבתי הכנסת סגורים, רבים מאיתנו יושבים בדרך... אני כותב את הדברים מתוך שהותי בבידוד, אשר עם כל הקושי שבו, עורר אותי לראות את הטוב שיש בו, ולחשוב כיצד אני מצליח לנצל ימים אלו לעליה ולא לירידה ח"ו. אין ספק שהמצב מאתגר, ועולם עבודת ה' שלנו בנוי על שגרה של פעילות דתית שכעת שובשה – תפילות במניין, שיעורים קבועים ועוד.

אז בואו ניזכר בכך שזה לא אמור להיות כך. שהתלות שפיתחנו במסגרת הדתית היא קצת פיקציה, נוחה, אבל לא אמיתית. עבודת ה' האמיתית שלי אמורה להיות ביני לבין בוראי, ביני לבין עצמי.

אולי הדבר המרכזי ביותר שכעת התפנינו לו, הוא קצת התבוננות.

מהי התבוננות?

יש הבדל בין ראייה להתבוננות. המשורר בתהלים (פרק קז) מסיים את מזמור "הודו לה' כי טוב" באמירה: "מי חכם וישמור אלה, ויתבוננו חסדי ה'".

מי יתבונן? האבן עזרא מפרש: "ויתבוננו – הנבונים, חסדי ה'...". כלומר, אלו שהם נבונים יראו את חסדי ה', שלא כמו השאר. אבל הרד"ק מפרש אחרת: "כי אף על פי שרואה אדם בעולם הזה שלוה לרשעים ורעה לצדיקים, אם יתבונן האדם במעשי העולם יראה ברוב כי האל איל אמונה ואין עָלָו".

כלומר, יש דברים שמבינים רק אם מתבוננים. לא רואים, מתבוננים. התבוננות היא ראייה עם הבנה. ראייה חודרת, הסתכלות מעמיקה על המצב.

אנחנו גם נקראים על ידי איוב (פרק לו) לעשות זאת – "עמוד והתבונן נפלאות אל". עמוד, לא תוך כדי תנועה. לראות, אפשר גם תוך כדי תנועה; להתבונן – צריך לעצור, לעמוד, לתת מבט עמוק יותר.

עבודת ההתבוננות, עבודה גדולה היא. בתורת החסידות והמוסר נתנו לה מקום נרחב מאוד, ודומני שגדול העומדים על סודה הינו הגאון הקדוש מפיאסנא הי"ד זצ"ל, אשר נתן לה מקום נרחב בספריו המפורסמים. את הימים האלו אני מנסה לנצל להתבוננות. על עצמי, על משפחתי, על העולם, על כל מה שרץ לי מול העיניים ביום יום, ואני אפילו לא מספיק לנשום רגע כדי להתבונן עליו. כשאני עם עצמי, לא נותר לי אלא להשתמש בעיני רוחי כדי להבין מה קורה סביבי, מה המשמעות ומה הפשר, ולאן אני הולך. בואו ננצל את הימים ההזויים בהם אנחנו נמצאים, נתבונן, נעמיק, ונתרום.

המשך רפואה שלימה לכל בית ישראל ולכל העולם כולו!

במקום לגלוש - תמריא

הרב איל ורד

מכון מאיר

אז מה אין לנו – כולנו יודעים: אין לנו מניין, ואין בית כנסת. הלב הקהילתי.

אך מה יש לנו?

יש לנו אפשרות להתפלל בנחת. בבית. מילה במילה. אולי בשירה, אולי בעל פה, אולי מהמרפסת בתצפית, לדבר עם ה' יתברך.

יש לנו אפשרות לחזור לימים שבהם מעט היה הרכה. ושימח הרבה. יש לנו הזדמנות נדירה להביט על החיים שחיינו עד עתה לרגע אחד מבחוץ. פתאום העולם הקודם, זה שלפני הקורונה, נראה לנו במסך כצופים, ואנחנו שמים לב שגם אנחנו הלכנו שבי אחר הריבוי, אחר ההגזמה, אחר היציאה.

מישהו מבקש מאיתנו להיכנס. מישהו מעביר את העולם ניקוי לקראת פסח. מביני דבר בשוק ההון אומרים שיש כעת הזדמנויות לרווח, ולא רק להפסד. גם בשוק הרוחני, יש הזדמנות לרווח גדול.

כי המאבק המרכזי שלנו הוא בעולם שמציף אותנו בדברים רבים עד אינסוף. לא רק בחולין... גם בקודש. ריבוי ספרים ושיעורים ואטרקציות רוחניות. ואולי גם אנחנו הלכנו בסוף קצת לאיבוד.

מישהו קורא לנו לעצור. להתבונן. להיכנס פנימה. לחזור אל הבסיס. אל הנקודה הפנימית.

גם בתפילה – בסופו של דבר העניין של התפילה הוא דיבור אישי של האדם מול בוראו, כלשון הרמב"ם בפרק א מהלכות תפילה: "אלא חיוב מצוה זו כך הוא: שיהא אדם מתחנן ומתפלל בכל יום ומגיד שבחו של הקדוש ברוך הוא, ואחר כך שואל צרכיו שהוא צריך להם בבקשה ובתחנון, ואחר כך נותן שבח והודיה לה' על הטובה שהשפיע לו. כל אחד לפי כוחו".

כל אחד כפי כוחו. והנה עכשיו יש לנו הזמנות לחוש כל אחד את הכוח שלו בעניין. את הפנייה הישירה. את הקרבה המדוייקת.

הקורונה תעבור, ואנחנו בטח נחזור לשגרה, אך יש מקום לתקווה שנחזור אליה נקיים יותר, מדוייקים יותר, זוכרים היטב מה העיקר ומה בהיקף. והנה כבר ריח של ניסן וגאולה עולה באוויר.

זוכרים את החייל היפני?

הרב אריק מלכיאלי

מרצה במחנה משותף

ב. זמן איכות בחינוך. ישנם הורים רבים שלא רואים את ילדיהם בזמן שגרה זמן רב, וכל שכן שאין להם הזדמנויות רבות לשיחה ממוקדת ואיכותית. זוהי גם הזדמנות לשחק עם הילדים בגיל הרך, דבר המעצים את הקשר ההורי.

ג. חיזוק הביטחון והאמונה. בתקופה בה הפרנסה אינה בטוחה והאופק הכלכלי האישי והעולמי אינו ברור, זה הזמן המצוין להתאמן על רטובי בהפנמת הידיעה שכל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה, שהפרנסה היא רק מה' והבוס והעבודה אינם אלא צינור וירטואלי מאולתר.

ד. לקדש את כל העולם. התפילות ושיעורי התורה עברו ממוקדים מרוכזים, למצב של הפצת קדושה בכל אתר ואתר. יש הרבה יותר תפילות ותורה בבית, בשכונה וברחוב. זהו מימוש מיוחד של הכוונה האלוקית שהעולם עצמו וכולו יהיה דירה לה' ולא רק בתי הכנסת והישיבות...

בל נהיה כאותו חייל יפני שמצאוהו ביערות בשנות השבעים כשהוא דרוך למלחמה, ולא ידע על כך שמלחמת העולם נגמרה מזמן. לעיתים המטרות משתנות והגבול זו כמה קילומטר קדימה. ואחד היסודות הגדולים בעבודת ה' היא היכולת להיות גמישים ורבגוניים.

וכך אמר הבעש"ט (כתר שם טוב רכ-א): "שויתי ה' לנגדי תמיד, שויתי לשון השתוות... וכל דבר המאורע יאמר: הלא זה נשלח מאתו יתברך, ואם בעיניו הגון כו', וכל כוונתו יהא לשם שמיים, אבל מצד עצמו אין חילוק... וכן האדם צריך לעבוד השם יתברך בכל כחו, שהכל הוא צורך גבוה, שהשם יתברך רוצה שיעבדו אותו בכל האופנים... כשאדם הולך בדרך ואינו יכול להתפלל וללמוד כדרכו, וצריך לעבודו באופנים אחרים, אל יצער את עצמו בזה, כי השם יתברך צריך שיעבדוהו בכל האופנים, פעמים באופן זה ופעמים באופן זה".

היסוד הוא נצחי, קבלת עול מלכות שמים, אך התיבול משתנה - מאדם לאדם, מדור לדור ומתקופה לתקופה.

מהדברים שניתן לעבוד את ה' בעידן הקורונה הם:

א. זמן איכות בזוגיות. יש יותר זמן לשבת ולשוחח, ואף ללמוד קצת יחד ללא לחץ של עמידה בזמנים.

יהודים תזכרו! הרגו אותנו יחד,

אנחנו צריכים לחיות יחד!

(מתוך הצוואה של האדמו"ר מקאליב זצוק"ל)

"מתאחדים סביב תהילים"

שומרים על אחדות העם גם בזמנים קשים וגם אחר כך. קח/י את חלקך בחיזוק האחדות.

אמר האדמו"ר מקלאיב זצוק"ל:

"אם כל אחד יאמר בכל יום פסוק תהילים במסגרת של פרויקט שמשותף לכלל ישראל - הדבר הזה יביא אחדות".

כדי לקבל פסוק אישי שלח/י הודעה עם המילה "אחדות" למספר: 058-7060-058

לעבוד על הזריזות בזריזות

בת שבע דרגן

אני יכולה להעיד על עצמי שאני אדם שמח. ככה נולדתי. אבל אם יש משהו שיכול היה לגרום לשמחה שלי להתפוגג, זה כשהיו אומרים לי להיות בשמחה. "שמחה זה רגש", הייתי מתקוממת, "זה לא איזה כפתור שאפשר ללחוץ עליו ויאלה, האפפי האפפי".

מערכת היחסים שלי עם עולם הרגשות הלכה והתהדקה ככל שהתבגרתי ובמיוחד כשמצאתי את עצמי נמשכת למקצועות טיפוליים. המקדש של עולם הרגשות. הנחת היסוד שיצאתי ממנה הייתה שרגשות זה עולם שלם, שאי אפשר להתווכח אתו. הרי אי אפשר לומר לאדם שמרגיש - שהוא לא מרגיש. עצבות. בדידות. פחד. שמחה.

ומאחר ורגשות הם עובדה שאי אפשר להתווכח אתה, אפשר לכל היותר לנסות לעבד אותם, להתחבר אליהם ואפילו לנסות להתכחש אליהם, אבל ליצור יש מאין? אין מצב.

את השינוי החשיבתי בנוגע ליכולת שלי לשלוט ברגשות שלי באופן כללי ובעניין השמחה בפרט, עשיתי כשהתחלתי ללמוד תניא. התוודעתי ליכולת של השכל לשלוט על עולם הרגשות שלנו. ועדיין, התקשיתי מאוד ליישם את הרעיון הזה במובן הפרקטי.

את ההבנה לגבי הטכניקה שיכולה לסייע לי מול רגשות בכלל ושמחה בפרט, קיבלתי כשהגעתי לפרק כ"ו בספר התניא. "ככה ממש בניצחון היצר, אי אפשר לנצחו בכבוד ועצלות - הנמשכות מעצלות וטמטום הלב כאבן, כי אם בזריזות - הנמשכת משמחה ופתיחת הלב, וטהרתו מכל נרדוד דאגה ועצב בעולם".

האדמו"ר הזקן מציין את הזריזות כאחת הטכניקות המועילות והטובות ביותר כנגד היצר. ומה רוצה היצר? שנהיה כבדים, שנתעצב, שנתייאש, שניתן לנפש הבהמית, עמוסת הרגשות השליליים, לנהל לנו את החיים.

כדי להבין איך זה תכל'ס עובד, נתתי למוח שלי, שאמור לשלוט על עולם הרגשות שלי, לעשות את הדבר שהוא יודע לעשות הכי טוב - אפשרתי לו להתבונן. לקחתי צעד אחורה ובדקתי מה קורה לי כשאני נופלת לעצבות.

וגיליתי דבר מאוד מעניין. הרגש, זה שאי אפשר לשלוט בו, לא מופיע בשנייה אחת. מדובר בתהליך, די מהיר אמנם אבל תהליך. נכחתי פעם בסיטואציה בה חברה טובה שלי נפגעה ממילים של מישהי. נתתי לה כמה דקות וניגשתי לשאול אותה אם עבר לה. "בטח", היא אמרה לי, "זה עבר לי לכל הגוף". הרגש מתחיל באיזשהי נקודה, וממנה הולך ומתרחב.

אם אנחנו רוצים לשלוט בעולם הרגשות שלנו. אם אנחנו רוצים לייצר את הרגשות החיוביים, אלה שממלאים אותנו באור ושמחה וטוב ומאפשרים לנו לעשות את העבודה והמלחמה מול היצר, התכונה שאנחנו זקוקים לה יותר מהכל היא - זריזות. וגם על הזריזות כדאי לעבוד בזריזות...

עלינו לשכלל את הטכניקה שלנו בזיהוי מיידי של מוקשים חשיבתיים ולנטרל אותם לפני שהם תופסים תאוצה וממלאים לנו את כל הלב, הנפש, הראש והגוף. לזהות את הטריגרים שגורמים לנו לעצבות, ולהחליף אותם, במהירות האור, בענווה שיוצרת הכרת הטוב, שמולידה שמחה וזריזות וחוזר חלילה.

יעל קבסה | YAEKAB@GMAIL.COM

האם הפסדנו?

מסופר על רבי יצחק מאיר מגור בעל חידושי הרי"ם, סבו של השפת אמת, שאיבד את רוב ילדיו לאחר שחלו ונפטרו. שש עשרה פעמים נסע רבי יצחק מאיר לפסישחא אל רבי בונים, ושישה עשר מילדיו קיפדו את חייהם בימיו.

הרי"ם ידע שהמוות שנגזר על ילדיו הוא בגלל הקפדתו היתרה של הצדיק מקוונין, רבו הקודם, אותו אדמו"ר שהוא זנח לטובת הסתופפות בצלו של רבי בונים מפסישחא. אבל למרות הכל - היה איתן בדעתו: בכל הנוגע לעבודת ה' יתברך הוא לא השיגח בכלום. הוא עושה את המוטל עליו: להתקדם בעבודת ה'. רבי יצחק מאיר הבין שהעולם מתנהל על פי היגיון אלוהי נשגב, ובנוגע להתרחשויות שאינן בשליטתו - מולן עלינו להתכופף בהכנעה.

הווירוס החצוף הזה, אורח לא-קורא שהגיע ושינה לכל העולם את התכניות לטווח הקרוב ולטווח הרחוק, חיבל בהשקעות, חירב תהליכים, זרע הרס בכלכלה, שיתק צירי תנועה והרג אנשים. ונראה שהוא עוד לא סיים לומר את דברו.

המצב הזה יוצר לנו תחושת החמצה, שלא כך היו צריכים הדברים להתרחש. אנחנו עושים הכל כדי להמשיך ולנהל, מנסים לשלוט במצב - לעקוב, להיבדק, להתבודד, לטפל. משתמשים בכל האמצעים העומדים לרשותנו אך מוצאים את עצמנו עומדים חסרי אונים, בלי אף פתרון מדעי או טכנולוגי מתקדם ומגלים שהפסדנו: הפסדנו כסף, הפסדנו זמן, הפסדנו משאבים. הפסדנו במאבק להוכיח את עליונות האדם על הבריאה.

חשבנו שצריך להיות אחרת. חשבנו שהכל יתקדם בכיוון שרצינו ותכננו, ולא היינו אמורים לספוג את כל ההפסדים והצער, אבל המציאות מגלה רצון אחר מאיתנו שהוא זה שמנהל את העולם.

והמשכיל בעת היא ידום

קשה לנו להכיר בחולשתנו. לראות ולשמוע את הדי המגפה משתוללים סביבנו, וידינו קצרה מלהושיע. קשה שלא לפעול, לא לעשות, לא לקדם, לא לייצר פעילות ויצירות ומפגשים וירטואליים. אנחנו כל כך רגילים לדחוף וליצור ולקדם, וכרגע כל שאנחנו נדרשים לעשות הוא ההפך: לעצור. להסתגר ולהתכנס. להתרחק כי אנחנו אוהבים.

בחיים שאין בהם קודש, שאין גבולות, המושג הזה פחות מוכר - להפסיק, להתרחק ולהימנע כי כך מבטאים אהבה, כבוד ואכפתיות.

אתגר לא קטן הוא להימנע מעשייה. להיות במצב של חוסר שליטה, לדומם מנועים. לחוש את החלל, את האין, את הריק. לפגוש בבת אחת ובמלוא העוצמה את התלות המוחלטת בריבון העולם. אמנם ידיעת ה' תמיד קיימת עמוק בתוכנו אבל המציאות והטכנולוגיה דואגת למסך אותה היטב ולתת לנו תחושה שאנו שולטים בכל, מנהלים את העניינים, יודעים מה לעשות בכל מצב, ותמיד, כמו בשירים, בזכות האהבה ובכוח התקווה - נהיה בלתי מנוצחים, כך נכריז עם מבט הירואי בעיניים.

אבל הנה מגיעה המגפה ומטלטלת אותנו. מגלה את הפחד הקיומי הכי עמוק שלנו. מי יודע מה יהיה מחר? איך עם כל החכמה והטכנולוגיה והעולם המתקדם שלנו - יצור זעורוי שאי אפשר לראות אותו בעין רגילה, מאיים למוטט כל כך הרבה מבנים גדולים שהאנושות עמלה עליהם?

קליפות קליפות נושרות מאיתנו. כל המיותר - מתגלה כמיותר: באירועים, בשמחות, בסדרי הלימוד הרגילים, במערכות השונות, במלחמות המיותרות בין אנשים. כל מה שלא חשוב - מתבטל, ואנחנו נשארים עם מה שחשוב באמת.

יש לנו כאן קריאת כיוון נוקבת, ברורה וחדה: להעמיק ולאחוז בשורש, לעגן את קיומנו ברצון ה', לזכור שאנחנו כאן רק בזכותו, נושמים ומתקיימים רק לפי רצון ה'. כי רגע באפו חיים ברצונו.

מוגש על ידי תכנית הלימוד "לב לדעת" לימוד תניא לנשים ובנות.

ממשיכות את הלימוד גם מהבית! יותר מתמיד זה הזמן להשקיע בעצמך ולהתחבר ללימוד.

לקבלת פרטים שלחי הודעת וואצאפ למס' 054-921-0131

3 ימים שישנו לכם את החיים

מימי ומשה דיקמן

פסיכולוגית ומומחית בטרואמה וזוגיות וניירולוג

מזמינים אתכם

לשבת סדנת אימאגו לזוגות

הרב דר אברהם טוורסקי: "אני מכיר את עבודתה המצויינת של מימי, ואני מאמין שהסדנא שלה מאד חשובה, במיוחד בימינו כשיציבותה של המשפחה נחלשת כל כך."

הרב אהרון בינה, ראש ישיבת נתיב אריה: "אני מכיר ועבדתי עם מימי למעלה מ-20 שנה. צפיתי בה הופכת גם קשיים מאד גדולים להצלחות. אני מתרשם לא רק מהמקצועיות של מימי, אלא גם מיראת שמים שלה. הסדנא הזאת חשובה לכל בית ישראל."

האם מצאתם את עצמכם חוזרים להתנהגויות של פעם? האם שמתם לב שיש אותה מריבה בסגנונות שונים? תשתתפו אתנו בסדנא הבאה שלנו לחוויה בלתי נשכחת של בניה, קשר, וחלום של זוגיות. כשרות מהדרין

SIMULTANEOUS
TRANSLATION IN ENGLISH

מאי 7,8,9 פרשת אמור

המחיר לזוג ₪3,600
(אפשרות לתשלומים)

לנרשמים עד
ה29/3
₪3,300

לרישום ולפרטים נוספים תתקשרו
ל: 054-755-4228

למידע על הסדנא:

www.mimidickman.com

רעיונות חסידיים על סדר הדף היומי

הרב אורי גמסון
נרות של אהבה

אמר רב חייא בר אשי אמר רב: המדליק נר של חנוכה צריך לברך. ורב ירמיה אמר: הרואה נר של חנוכה צריך לברך.

שבת דף כג עמוד א

מה הדבר הכי גדול שאפשר לתת למישהו שעושה הכל בשבילך, הרבה מעבר למה שהוא צריך לעשות?

שימו לב לדבר מאוד מעניין, באף חג אחר חוץ מחנוכה אין לנו מצוות באותם החפצים בהם נעשה הנס. אין מצוות שקשורות למים בשביעי של פסח או לעצים גבוהים חמישים אמה בפורים... אבל בחנוכה מציינים את נס הדלקת נרות מנורת המקדש בהדלקת נרות! עד כדי שרב ירמיה אומר שאפילו מי שרק רואה את הנר הדלוק יכול לברך עליו. למה?

רבי לוי יצחק מברדיטשוב (קדושת לוי, קדושות לחנוכה - קדושה חמישית), מעניק הסבר נפלא לעניין הזה:

למעשה בחנוכה בני ישראל לא היו חייבים לעשות מה שהם עשו כדי להדליק את המנורה. "אונס רחמנא פטריה", ולא היה להם מה לעשות ולכן על פי דין הם היו פטורים מלהמשיך ולנסות. אבל הם התעקשו ועשו הרבה מעבר לנדרש, טיהרו את המקדש והדליקו את הנרות לפני ולפנים משורת הדין.

לכן זכינו למצוות הדלקת הנרות, מצווה שנעשית ממש באותו אופן של הנס ומביאה עד אלינו את אור המקדש. כנגד גילויי האהבה העצומה של בני ישראל אל הקדוש ברוך הוא, השיב הקב"ה ב"מידה כנגד מידה" וזיכה אותנו במצווה שאין דומה לה. כי כשמישהו מפגין כלפיך כל כך הרבה אהבה, אין דבר שאתה יכול להחזיר לו יותר מאשר אותה האהבה.

נרות החנוכה בעצם מספרים לכל אחד מאתנו את נס הקשר המופלא שבינינו ובין בורא עולם. עד כמה הוא רואה ומעריך את מה שאנחנו עושים עבורו, ומחזיר לנו באותה המטבע בדיוק. ה"תשלום" על הדלקת נרות המקדש היא מצוות נרות החנוכה. על אהבה משלמים באהבה.

בשיתוף פורטל הדף היומי

עולם כמנהגו לא נוהג

גאות וסרצוג | geut_90@walla.co.il

אני מוצאת את עצמי פשוט חסרת מילים למה שקורה, כל יום מרגיש הזוי יותר ויותר... יש רגעים שזה כיף, יש רגעים שזה מלחיק, יש רגעים שזה לא נתפס ויש רגעים של עצבות. אבל בעיקר, פשוט מבלבל. מתוך כל זה עולה לי בבהירות משונה, תפילה שחברה שלי לימדה אותי. והיא: "ה', את הטוב תקרב, את הרע תרחיק ואת הטוב בעיניך תעשה". זו תפילה שממש לא קל להתפלל אותה בכוונה, כי בעצם היא אומרת שוואלה, אני לא באמת יודעת מה טוב, רק ה' יודע, ואני סומכת עליו ומרפה.

אבל להרפות... איזה קשה זה! הרבה יותר קל להתפלל ולבקש את מה שאנחנו רוצים, את מה שאנחנו חושבים שיהיה לנו טוב, קשה לוותר על השליטה במקום כל כך משמעותי לנו.

זו עבודה. קשה. באמונה. והיא דורשת באמת להתמסר, באמת לשחרר, באמת להסכים שלא להבין.

"ה', את הטוב תקרב, את הרע תרחיק, ואת הטוב בעיניך תעשה". כבר שמעתי לא מעט שמצליחים למצוא את הטוב בימים האלה, ערבות הדדית, יחד משפחתי, פחות קניות לא נצרכות ועוד ועוד. וזה חשוב לראות את הטוב בכל דבר וזה מבורך, אבל מותר גם להתבאס. מותר לכאוב את הכאב של עם ישראל. אנשים חולים, אנשים נכנסים לבידוד, יש בהלה, חרדה, עצבנות, חגיגות בת/בר מצוות מתבטלות, חתונות מצטמצמות למינימום של המינימום... מבאס! אנחנו בסך הכל אנושיים, וזה בסדר להרגיש גם את זה, כל עוד אנחנו יודעים שלא בטוח שאנחנו קוראים נכון את המפה.

"ה', את הטוב תקרב, את הרע תרחיק, ואת הטוב בעיניך תעשה". אז איך מיישמים? כמו כל דבר, תרגול!

אני מציעה לשים סימן שאלה ענק אחרי כל מחשבה. למשל, מחשבה שאומרת: יואו עם הקורונה הזה, פשוט משבשת הכל, כמה כבר אפשר להיות בבית. באסה!!!

לנסות להוסיף בסופה סימן שאלה:

- יואו עם הקורונה הזה, פשוט משבשת הכל?

- כמה כבר אפשר להיות בבית. באסה?

סימן השאלה מפנה מקום למחשבות ורגשות נוספים ומפנה מקום לקדוש ברוך הוא. עוזר לנו להבין שאנחנו לא בהכרח מבינים את התמונה המלאה, עוזר לנו לפקפק בראייה הכל כך צרה שלנו, ולהאמין. אפשר לשים את סימן השאלה אחרי כל תחושה שלילית שעולה, זה תמיד עובד.

תראו, אין לי מושג למה זה קורה, ואיך לי מושג מה נרויח מהתקופה ההיסטורית וההיסטרית שאנחנו עוברים עכשיו, אנחנו קטנים מלהכיל. אבל מספיק גדולים בשביל לנצל את ההזדמנות ולהתחזק ממנה.

"ה', את הטוב תקרב, את הרע תרחיק, ואת הטוב בעיניך תעשה".

בבית עם 'חבורת תריג'...

תרוץ הטלפון!

ניתן להאזין לכל
העונות של 'חבורת תריג'
בטלפון 0722-796666
שלוחה 9
בעלות של 19.90 ש"ח לעונה
(כל עונה כ-8 שעות שמע)

**מבצע מיוחד!
כל מוצרי 'חבורת תריג' 1+2 מתנה!**

bhi.co.il | 0722-79-6666

* מוצר שלישי מתנה - הזול מביניהם. עד גמר המלאי. ט.ל.ח.

פרשת ויקרא | הקורבנות בעיני הנביאים

היא לנהוג בזולתנו בצדקה ובמשפט. בהקשרה במקום שהיא מובאת בו בתורה, הכרזה זו מבטאת את רצונו של ה' שאברהם יתפלל למען אנשי סדום – מתוך ידיעה שהם רעים וחטאים.

דווקא בספר ויקרא, ספר הקורבנות, אנו מוצאים את צמד המצוות של אהבת הרע ואהבת הגר (ויקרא יט, יח; לג-לד). הקורבנות המבטאים את אהבתנו לה' ואת ראתנו מפניו צריכים להובילנו לאהבה כלפי רענו ואף כלפי הזר שבתוכנו. התורה נמנעת מאבחנה בין מצוות שבין אדם למקום למצוות שבין אדם לחברו: המעבר מעבודת ה' לאהבת הזולת מצופה להיות חלק.

עמוס, הושע, ישעיהו, מיכה וירמיהו חיו כולם בחברות שבהן הבריות דקדקו בפרטי הקורבנות שהביאו למקדש, אך היו שקועות בשוחד ובשחיתות, בעויות דין, בניצול עוצמה ובדריסת החלשים. הנביאים ראו בכך סתירה עקרונית ומסוכנת.

מערכת הקורבנות היהודית ומערכות הקורבנות הפגאניות הושתתו על אמונות יסוד שונות זו מזו תכלית כל שוני. בדתות רבות אחרות, הקורבנות נתפסו כדרך לרצות את האלים ולפייס את זעמם. הרעיונות הללו זרים ליהדות. אי אפשר לשחד את אלוהים. מה עוד שכל היקום שלו, וכל מה שנביא לו שייך לו ממילא. עבירות שנמחלו באמצעות קורבן אינן מצדיקות עבירות אחרות. הכוונה והלך-הנפש הכרחיים אפוא במערכת הקורבנות. המחשבה כי אם אביא לאלוהים קורבן הוא יתעלם מחטאי האחרים, כלומר הרעיון שאפשר לשחד את שופט כל הארץ, הופכת מעשה מקודש למעשה פגאני ומולידה את ההפך הגמור ממה שהתורה התכוונה לו. הפולחן הדתי, שנועד לקרב אותנו אל הישר והטוב, נעשה כך לשיטה להרגעת מצפונם של עושי המעוות והרע.

עבודת ה' היא עשיית טוב עם בריותיו. הנביא מיכה ניסח זאת בפסוקים נוקבים: "הִירְצָה ה' בְּאַלְפֵי אֵילִים, בְּרִבְבוֹת נְחָלִי שָׁמֶן? הֲאֵתָן בְּכוֹרֵי פִשְׁעֵי, פְּרֵי בִטְנֵי חֲטָאת נִפְשֵׁי? הֲגִיד לָךְ, אָדָם, מִה טוֹב וּמִה ה' דּוֹרֵשׁ מִמֶּךָ: כִּי אִם עֲשׂוֹת מִשְׁפָּט וְאַהֲבַת חֶסֶד וְהַצְנֵעַ לֵכֶת עִם אֶלֶיךָ (ו, ז-ח). הנביא ירמיהו אמר על המלך יאשיהו: "דִּן דִּין עֲנֵי וְאֶבְיוֹן – אֲז טוֹב. הֲלוֹא הִיא הַדַּעַת אֲתִי, נְאֻם ה'" (כב, טז). לדעת את ה', אומר ירמיהו, פירושו לדאוג לנוקקים.

הסכנה במערכת הקורבנות, אמרו הנביאים, היא שאנשים עלולים לחשוב שיש שני מתחמים מנותקים: המקדש, מקום עבודת האלוהים – וכנגדו העולם שבחוץ, שבו מתקיימים היחסים שבין אדם לחברו. התורה דוחה את ההבדלה הזאת. מבחינה הלכתית התחומים נבדלים, אבל מבחינה פסיכולוגית, מבחינה מוסרית ומבחינה רוחנית שניהם שייכים למערכת אחת שאינה מתחלקת.

אני מאמין שלאהוב את ה' הוא לאהוב את בני האדם וזולתנו. שלכבד את ה' הוא לכבד את בני האדם וזולתנו. אם איננו מוכנים להקשיב לזולת – אֵל נבקש מה' להקשיב לנו. אם איננו נכונים לסלוח לזולת – בֵּל נבקש מה' לסלוח לנו. לדעת את ה' הוא לשאוף לחקתו; ופירוש הדבר, כפי שהראו לנו ירמיהו והרמב"ם, הוא לנהוג בחסד, במשפט ובצדקה בארץ.

הקורבנות, נושא פרשתנו, עמדו במרכז החיים הדתיים כשהמשכן והמקדש היו קיימים. מרכזיותם בתורה ניכרת לא רק בעצם אריכותו של הדיון בהם, אלא גם בכך שדיניהם מפורטים בחומש המרכזי, חומש ויקרא.

מאז חורבן בית שני, לפני כמעט אלפיים שנה, אין עבודת הקורבנות מתקיימת. אולם רלבנטיות עכשווית רבה עדיין יש בביקורת שהשמיעו על עבודת המקדש כמה מהנביאים של ימי בית ראשון. זוהי ביקורת נוקבת ועמוקה, והנביאים הקדישו לה כמה מן העושים בנאומיהם. אחת המוקדמות בהן באה עוד בימי המשכן, מפני שמואל הנביא: "הַחֲפֹץ לְה' בְּעֹלוֹת וּזְבָחִים כְּשֶׁמֶעַ בְּקוֹל ה' הֲנֵה שְׁמֵעַ – מְזַבַּח טוֹב; לְהַקְשִׁיב – מִחֶלֶב אֵילִים" (שמ"א טו, כב).

עמוס התנבא: "כִּי אִם תֵּעָלוּ לִי עֹלוֹת וּמִנְחֹתֵיכֶם לֹא אֶרְצֶה וְשִׁלְמִי מִרְיָאֵיכֶם לֹא אֶבִּיט" (ה, כא-כד). וכמוהו הושע (ו, ו): "כִּי חֶסֶד חֲפָצְתִי וְלֹא זָבַח, וְדַעַת אֶל־הֵימִים – מַעֲלוֹת".

חריפים מכולם דבריו של ישעיהו, שאנו קוראים בהפטרות שבת חזון לקראת תשעה באב: "לְמָה לִּי רֵב זְבָחִים?, יֹאמֵר ה'. שְׁבַעֲתֵי עֹלוֹת אֵילִים וְחֶלֶב מִרְיָאִים, וְדָם פְּרִים וּכְבָשִׁים וְעֹתוּדִים לֹא חֲפָצְתִי... לֹא תוֹסִיפוּ הֵבִיא מִנְחַת שָׁוְא! קִטְרַת תּוֹעֵבָה הִיא לִי" (א, יא-יג).

ביקורת זאת, הנשמעת בקולות רבים ושוורת דורות על דורות, היא חריגה: העם סופג ביקורת לא על כך שהפר את דבר ה' אלא על כך שמילא אותו. הקורבנות היו מצווה. ההקרבה הייתה מעשה מקודש שבוצע במקום קדוש. מה אם כן עורר את חמתם של הנביאים ואת גערתם?

הם לא התנגדו לקורבנות כשלעצמם. ירמיהו חזה כי יום יבוא "וּבָאוּ מַעְרֵי יְהוּדָה וּמִסְבִּיבוֹת יְרוּשָׁלַם וּמֵאֶרֶץ בְּנִימֵן וּמִן הַשְּׂפֵלָה וּמִן הַיָּרְדֵן וּמִן הַנֶּגֶב מִבָּאִים עוֹלָה וְזָבַח וּמִנְחָה וּלְבֹנָה וּמִבְּאֵי תוֹדָה בֵּית ה'" (יו, כו). וכך גם ישעיהו לגבי העמים כולם: "וְהֵבִיאֹתִים אֶל הַר קְדֹשִׁי וְשִׁמְחֹתִים בְּבֵית תְּפִלְתִּי, עוֹלֹתֵיהֶם וְזְבָחֵיהֶם לְרִצּוֹן עַל מִזְבְּחִי; כִּי בֵיתִי בֵּית תְּפִלָּה יִקְרָא לְכָל הָעַמִּים" (נו, ז).

ביקורתם של הנביאים נסבה לא על הקורבנות שכבר אינם קיימים בימינו, אלא על דבר המתקיים בימינו כשם שהתקיים בעידן המשכן והמקדש. הם זועזעו עד לב הווייתם מן הרעיון שאפשר לעבוד את הא-ל ובו בזמן לנהוג בבני אדם בעוול, באכזריות, בזלזול, בחוסר רגישות או בקלות ראש; מן התפיסה שכל עוד אני מקיים פולחן דתי, אני יכול לעשות ככל העולה על רוחי. תפיסה זו הרתיחה את הנביאים. אם אתם חושבים כך, הם כמו אומרים לנו, כי אז לא הבנתם לא מהו אלוהים ולא מהי התורה.

הדבר הראשון שהתורה אומרת לנו על האנושות הוא שכל אדם נברא בצלם אלוהים וכדמותו. לכן, העושה עוול לאדם פוגע בברייה היחידה בעולם שאלוהים טבע בה את צלמו. חטא כלפי אדם, כל אדם, הוא חטא כלפי אלוהים.

בהכרזה הראשונה בתורה על ייעודו של עם ישראל אומר ה' על אברהם, "כִּי יִדְעֹתִי לְמַעַן אֲשֶׁר יִצְוֶה אֶת בְּנֵי וְאֵת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשִׁמְרוּ דְרָךְ ה' לְעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט" (בראשית יח, יט). דרך ה'

פנימה

מגזין הנשים המוביל

220 סיבות!

להצטרף דווקא במגזין
ניסן למשפחת פנימה

148 עמי

36 עמי

36 עמי

ריז 26 ₪
לחודש בלבד
במקום 35 ₪

למצטרפות השבוע -
ספרה של הרבנית ימימה
מזרחי או ערכת טיפוח
במתנה!

*בהתחייבות לשנה | התמנה להחמשה בלבד

פנימה מקום אהוב

הצטרפי עכשיו < חפשי בגוגל 'מגזין פנימה'

כנעם

ישיבה

חסידית

היימה

סטארט־אפ

במלאות מאה שנה (ב' ניסן תר"פ - תש"פ) ליום הסתלקותו של האדמו"ר החמישי של חסידות חב"ד, הרבי הרש"ב, יצאנו למסע בעקבות ישיבת 'תומכי תמימים' שהקים - מפעל חינוכי שעיזב את חסידות חב"ד לדורות - דמויות ההוד של תלמידיו-חסידי שצמחו בישיבה הוכיחו שכל אחד יכול להתעלות בעבודת ה', להתפלל בדבקות ולחיות בקדושה עילאה לוי הולצמן

ונודע כדמות חסידית לבבית ומחנך מופלא. "ליבו היה בוער כאש באהבת ישראל והיה בעל מידות טובות שאין כדוגמתו", כך כתב עליו אדמו"ר הרי"ף שהיה בעצמו תלמידו והרבה לתאר את דמותו המופתית בכתביו.

עד מהרה יצא למרחוק שמה הטוב של הישיבה ושיטתה החינוכית הייחודית, ומאות תלמידים נהרו אליה מרחבי רוסיה הלבנה.

אם תחשוב בקלות

שנים ספורות לאחר הקמת הישיבה, פרסם הרבי את 'קונטרס התפילה' ובו דרש מאמץ רוחני בעבודת התפילה לא רק מן החסידים הגדולים אלא גם מתלמידי הישיבה הצעירים. הרשב"ץ (רבי שמואל בצלאל שעפטיל) שהיה מזקני החסידים שאל את הרבי עבור מי כתב את הפרק הראשון של הקונטרס, בו מתוארות מדרגות נשגבות של דבקות? והרבי ענה לו בפשטות: "עבור אברהם דוד".

זיכרון מופלא היה לו לתלמיד אברהם דוד פוזנר, בבחינת בור סוד שאינו מאבד טיפה. מדי שבת היה חוזר בפני החסידים על מאמרי החסידות של הרבי לאחר אמירתם, והיה מעלה אותם על הכתב לאחר השבת. 'הנחות' (כינוי למאמרים ש'הונחו' על ידי השומעים, טרם שעברו את הגהת הרבי) אלו נחשבו מאוד בעיני הרבי שאף הגיה אותן. אך מעל הכל הייתה תפילתו של אברהם דוד לאות ולמופת.

תלמידו ר' יהודה חיטריק תיאר את תפילתו לימים: "עבודתו בתפילה הייתה מופלאה, אף שהיו עיניו פתוחות, הכרת פניו ענתה בו שהוא מרוכז בכל חושיו לנקודה אחת ודמעות היו שותתות מעיניו. כך היה נוהג מדי יום ביומו באריכות התפילה". בעמדו בתפילה בעיניים פקוחות לא ראה כלל מה נעשה סביבו, והסימן

עשר שנים חשבתי על ייסוד ישיבה זו", כך התבטא האדמו"ר רבי שלום דובער מליובאוויטש כשהקים את ישיבת 'תומכי תמימים' בשנת תרנ"ז. "במשך שנים אלו ביקרתי הרבה בשל כך באוהלי הקודש של אבי (הרבי מהר"ש) וסבי (בעל 'צמח צדק')". משאת נפש שהחלה מפעמת בו בהיותו אברך צעיר בשנות העשרים לחייו, התפתחה במשך עשר שנים לחזון בהיר והחלה קורמת עור וגידים.

עשר שנים של מחשבה. כ"ק אדמו"ר הרש"ב זי"ע

בדעתו של הרבי לא היה להקים ישיבה ככל הישיבות, מוסד ללימודים תורניים. "ייסוד הישיבה", אמר הרבי, "אינו בשביל התורה בלבד. תורה אינה חסרה בחסדי השם, ישנן הרבה ישיבות; הכוונה היא 'להאיר אור': שילמדו את התורה הנגלית ואת תורת החסידות בשילוב הדוק, שיהיה במה ללכת בשוק (לחשוב על תורה כשהולכים ברחוב. ל.ה.). הישיבה שהנני מייסד בעזרתו יתברך היום, משאלי מאתו יתברך ויתעלה, אשר יאציל עליה רוח של יראת שמים, רוח של עבודה ופועל, רוח של נועם המידות, רוח של קבלת עול מלכות שמים".

אך יותר מכל חפץ הרבי להקים דור של מנהיגים איתנים אל מול הרוחות הזרות שהחלו לנשב בעם ישראל. שמה של הישיבה 'תומכי תמימים' מעיד על כך שמעבר להוראה ומעבר לחינוך, שאף הרבי שתלמידיו יזכרו את מידותיהם ויחשלו את אישיותם, יעצימו את רצונם לדבקות וקדושה, שיהיו 'תמימים'.

חמישה עשר בחורים בלבד מנתה הישיבה בעת פתיחתה, הם למדו בעיירה החסידית זמבין בניצוחו של המשפיע ר' שמואל גרונום אסתרמן. עם הזמן, התבססה הישיבה וקבעה את מושבה בחצר הרבי בליובאוויטש, בראשותה עמד בתחילה החסיד הישיש רבי חנוך הענדל קוגל שנמנה כבר על חסידי אדמו"ר ה'צמח צדק'

מאמרים בגיל 22

בעת פטירתו הפתאומית של אביו, היה רבי שלום דובער, הרבי החמישי לבית חב"ד, אברך צעיר בן 22. במשך שנים ארוכות לא רצה הרבי להנהיג את עדת החסידים, אך דברי החסידות שדרש ברבים והעלה על הכתב העידו היטב כבר אז על העושר הרעיוני שניחן בו. למשל, אחד ממאמרי החסידות הראשונים שלו על הפסוק "האמנם יישב אלוקים על הארץ", נחשב מאמר מכונן על כך שהבריאה אינה גורמת לשינוי אצל הבורא.

מאמריו מתאפיינים בגישתו העיונית המלבנת כל פרט בסוגיה: נוהג הוא לצטט את לשונות ספרי הקבלה ומאמרי קודמיו (בעיקר בעל התניא והאדמו"ר האמצעי), כאשר דבריו הם מעין הגהות המבהירות את כוונת הכותב. אט אט מצטרפים הדברים לכדי בניין יסודי ומקיף לכל סוגיה וסוגיה בפנימיות התורה.

מעניין להיווכח שדווקא כאשר הסתעפו עיסוקיו של הרבי, בעת שהקים ישיבה גדולה והוטלו עליו צרכי ציבור של כלל ישראל במזרח אירופה, אז שרתה עליו הרוח וחיבר מאמרים בעלי היקף עצום המציגים תמונה שלמה של מערכת האלוקות ויחסי הגומלין שבה. בעשור האחרון לימי חייו העלה על הכתב חיבור בן 3 כרכים שמטרתו לבאר את פעולת עבודת בני ישראל בעולמות העליונים ('המשך תע"ב'), זו גולת הכותרת של דרושיו וסגנון ההסברים והמשלים במאמרים אלו הוא ייחודי ומופלא. למעשה עסק הרבי בהתקנת חיבור זה עד לימיו האחרונים ממש.

"שנים התייגתי כדי שלא לרמות את עצמי, וכולם יודעים הרי עד כמה מאוסה ההגזמה. ולמרות כל זאת אני אומר גלוי לעין כל, שכאשר הקב"ה עוזר ומזכה להתעמק בהעמקת הדעת בהשגה עיונית בעניין של חסידות, אזי מרגישים את האוויר של גן עדן! ... ההנחה השכלית היא מוחשית עד שרואים את השכל האלוקי, ועד שבאים לידי כלות הנפש מגודל התענוג!"

(מדבריו של אדמו"ר הרש"ב כאשר התחיל באמירת המשך תע"ב)

משתומם ותוהה, מה עושים הצעירים הללו בתפילתם. זמן רב עובר עליהם בשתיקה, בדומיה; שקועים מאד במחשבותיהם, מתבוננים כנראה באיזה ענין ואחר דומיה ארוכה הם מתעוררים. זה מתעורר ומנגן ניגון של מרירות וזה מתעורר ומנגן לו ניגון של שמחה. הלה פותח בתפילה מלאה הכנעה, בשפלות עצומה, ובקול תחנונים מתחנן ואומר: 'והאר עינינו בתורתך ודבק לבנו במצותיך', וחברו מבקש ואומר בקול בוכים ועיניים דומעות: 'ולא נבוש ולא נכלם ולא נכשל לעולם ועד'.

"ואני עומד ומתבונן ושואל את נפשי: ריבוננו של עולם מה קורה כאן? ! יודע אני כי באם בני אדם מצטרפים או מרי נפש, בוכים הם על מר גורלם; אבל בחורים צעירים אלה - כלום חסר להם דבר? הלא אינם סובלים מחסור, אין חולה בביהם ואין ספינתם נטרפת? !

תיאור של תפילה.
ה'תמים' ר' יהודה חסידריק

היחיד שהעיד על ההתבוננות העמוקה בה הוא שקוע, היה כובעו השמוט על הצד...

אברהם דוד נמנה על ה'תמימים' הראשונים וזכה לקרבה מיוחדת אצל הרבי שקיבלו בהיכל קדשו בכל עת שרצה לברר עניין במאמר חסידות או לשאול עצה בעבודת ה'. כאשר התקשה בהבנת עניין מסוים, התבטא הרבי "אם תחשוב בקלות - תבין טוב יותר". כלומר, לא תמיד ראוי להתייחס להתבוננות בחסידות כאל סוגיה חמודה, ולעיתים עצם ההתייחסות הזו מקשה על האדם להבין את המושג כי הוא סבור שעליו להגיע רחוק יותר...

לימים הפך התלמיד אברהם דוד למשפיע בישיבה, אך גם כאשר תבע מתלמידיו לעסוק ב'עבודה' ובלימוד חסידות, עשה זאת מתוך שפלות אמיתית. "אל תטעו בי", כך היה מתבטא בעת ההתוועדות עם, "אל תחשבו שאני מקיים את כל מה שאני דורש מהזולת. אני רק כמו חץ המצויר על תמרוך בפרשת-דרכים; החץ מורה את הדרך הישרה ללכת בה, אך השלט עצמו הוא בול עץ חסר משמעות".

מה קורה כאן?!

את דמותם של תלמידי הישיבה העוסקים ב'עבודה שבלב', היטיב לתאר אחד התלמידים בזכרונותיו מעת בואו לישיבה: "באולם הגדול התחילו כבר ללמוד, וקול תורה אדיר של המון התלמידים הלומדים בשקידה, ניסר בחלל. אך פה באולם הקטן עמד מספר מסוים של תלמידים, פניהם אל הקיר ומתפללים מקירות לבם. עמדתו משתאה, מחריש ומסתכל בהם, ואינני יודע מה מקום לתפילתם לאחר שכבר עבר סדר התפילה.

"מעולם לא ראיתי כזאת, לא ראיתי שבני אדם יתפללו באיחור זמן שכזה, ועמדתו

"עבודתו בתפילה הייתה מופלאה. אף שהיו עיניו פתוחות, הכרת פניו ענתה בו שהוא מרוכז בכל חושיו לנקודה אחת ודמעות היו שותתות מעיניו. כך היה נוהג מדי יום ביומו באריכות התפילה"

"מעולם לא ראיתי כזאת, לא ראיתי שבני אדם יתפללו באיחור זמן שכזה, ועמדת משתומם ותוהה, מה עושים הצעירים הללו בתפילתם. זמן רב עובר עליהם בשתיקה, בדומיה; שקועים מאד במחשבותיהם, מתבוננים כנראה באיזה ענין ואחר דומיה ארוכה הם מתעוררים"

ידיעה עמוקה בארבעה טורים וחלקי שולחן ערוך; ומשרכ גם ידיעה עמוקה בתורת החסידות, היה מתעמק בה הן בלימוד והן בתפילה.

"לא כן שילם. הוא היה בעל מרה לבנה בטבעו וההעמקה באה לו ביגיעה עצומה, קשה היה לו להתעמק וקשה היה לו לרכו מחשבותיו. בעומדו היה ניכר בו שהוא מייגע ומטריד את מוחו במאוד, אבל ברוב עמל ויגיעה הרגיל את נפשו בזה.

"דוד היה בטבעו איש מובדל בכל עניניו, במחשבתו, בדיבורו ובמעשיו; ועבודתו הייתה בולטת וניכרת עליו. פעם אחת התבטא שהלוואי והייתה לו תשוקה לחסידות כתשוקה לקרוא עיתון. כאשר שאלתי אותו: 'כמדומה שמעולם לא ראית ולא קראת עיתון, ואיך יודע הנך תשוקה זו מהי?' נענה ואמר: 'אמנם לי אין תשוקה כזאת, אבל ראיתי איך העולם משתוקק לכך בתשוקה עזה, ולכן אני מתברך שתהיה לי תשוקה כזאת לחסידות!...' על דוד אמרו כי הוא שומר מחשבה דיבור ומעשה. יתירה מזו, החשיכוהו בחזקת 'בינוני' שבתניא!

"לא כן היה שילם. אף שלא נפל במדרגתו מדוד בעבודת ה', אך לאחר התפילה לא היה ניכר עליו שום דבר. עבודתו לא בלטה והיה מעורב מאד עם הבריות ובר דעת גדול בנגלה ובחסידות. כאשר נשא-ונתן באיזה ענין, הן בנגלה והן בחסידות, היו דבריו מוטעמים מאד וערבים לאוזן השומע. הייתה לו הבנה בהירה וכוח שכלו היה חזק כדי לברר היטב כל דבר מסובך. אמנם כאשר העמיק באיזה דבר, ומכל שכן בתפילה - הייתה העמקתו כל כך עזה עד שלא ראה ולא ידע מהנעשה אף בד' אמותיו".

היה זה בשעת ערב חורפי בשנת תרס"ח. ניצוצות אש עפו מהתנור שבו הסיקו את האולם הקטן של הישיבה, ותוך כמה רגעים אחזה האש בכותלי העץ. התלמידים נתקפו בהלה ורצו לשאוב דליי מים ולכבות את השרפה, הרעש היה כה גדול עד שנשמע בבית הרבי. הרבי הגיע יחד עם בנו (הריי"ץ) והתבוננו בתלמידים השוכרים את התקרה ועוסקים בכיבוי האש. לפתע הבחין הרבי בשילם הצעיר יושב מכונס בפינתו ואוחז בקריאת שמע של ערבית. כפי הנראה החל ב'עבודתו' עוד בטרם פרצה הדלקה, ובמהלך התעמקותו בתפילה לא חש כלל בהמולה הסובבת אותו. התבטא אז הרבי באזני בנו: "בשביל כאלה הייתה כוונת ייסוד תומכי תמימים!"

"אך לימים נוכחתי כי הכל טוב כן על הצד הרוחני בלבד. זה הרגיש והכיר שעני הוא ברוחניות, וכי נפשו רוחו ונשמתו מדוכאים וגוועים ברעב רוחני; השני מרגיש ומצטער ונפשו עליו תאבל כי ספינתו הרוחנית טובעת בים של מחשבות זרות. ואתה עומד ותוהה מאין באה לצעירים אלה הרגשה כזו שלא ראית מעולם אפילו בין שבעי ימים ומכל שכן אצל עולי ימים שכמותם?"

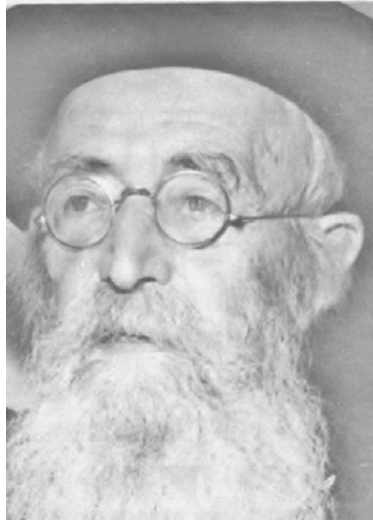
"נודע לי כי בחורים אלה המאריכים בתפילתם, המתבוננים ושוהים זמן רב בתפילתם, נקראים 'עובדים'. משום שעובדי ה' המה, כי התפילה נקראת עבודה, כמאמר רז"ל 'איזוהי עבודה שבלב, הוי אומר זו תפלה'. המבקש להימנות על מארכי התפלה, חייב כמוכן להקדים ולרכוש ידיעה עמוקה, מקיפה ורחבה בחסידות".

ערב חורפי בשנת תרס"ח

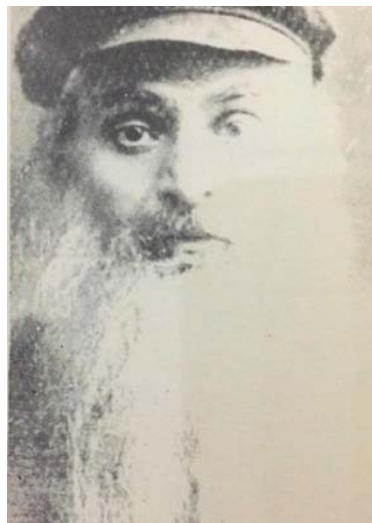
אחד מבוגרי הישיבה היה הגאון רבי נחום שמריהו ששוניקין שהעמיד לימים את יהדות גרוזיה המפוארת על תילה, כשמשו להם רב ומנהיג למופת בעיצומם של ימי הזעם הסובייטי. ר' שמריהו תיאר בעט סופר את קורותיו בעת לימודיו בישיבה, והעלה על נס את דמותם של שניים מבחירי התלמידים:

"מכל הצעירים העובדים המאריכים בתפילתם, הצטיינו שניים מהם, אשר עליהם שמתי עיני ביותר, והם: 'שילם דיסנר' (משולם ידידיה קוראטין מדיסנא) ו'דוד הורודוקר' (דוד קיבמן מהורודוק). ואל נא יתרעמו עלי הקוראים, שאיני מכתירם בתואר הראוי להם, שהרי בליובאוויטש עסקינן, וליובאוויטש בטבעה וחושיה החסידותי, לא הורגלה ולא אהבה תארים. אדרבה, היא הרחיקה את התארים, ושם היו קוראים כל אחד בשמו ובשם עירו.

"שילם ודוד, שניהם בעלי העמקה גדולה, אך רב היה ההבדל ביניהם. דוד ישב לו על הספסל מוכתר בתפילין, מתעדרן כתולעת, מתנענע ועיניו עצומות, יושב לו ומתעמק בתפילה שעות ארוכות. לגבי דוד לא היה הבדל בין העמקה בלימוד להעמקה בתפילה, רק בזה שכאן עיניו עצומות ושם עיניו פקוחות. לא קשתה עליו ההעמקה; אדרבה, ההעמקה הייתה לו טבעית שכן בטבעו היה בעל מרה שחורה, מובדל מהעולם, מופרש מאנשים ומתנור לחלוטין מכל הוויות דהאי עלמא. לא הסתכל ולא ידע מעולם צורת מטבע, וההעמקה הייתה לו לעונג נפש. כחשקו הרב בתורה, בהתמדתו ושקידתו בלימוד רכש לו עוד לפני שבה לליובאוויטש

העלה על הכתב את זיכרונותיו. הרב נחום שמריהו ששוניקין

בחזקת 'בינוני' שבתניא. ר' דוד הורודוקר

שחשבו שדעתו של הרב נטרפה עליו מחמת האימה. הסופר ר' ניסן גורדון, מיוצאי דוקשיץ, כתב באותם ימים מאמר בעיתון יהודי אמריקאי ובו העמיד אותם על טעותם: "הם סוברים שהוא היה למטה מן הדעת, אך האמת היא שהוא היה למעלה מן הדעת, הוא ידע מהי מצוות קידוש השם והלך לקיימה בשמחה טהורה."

רב העיר מסתובב ברחובות

בשונה מרוב התלמידים שהגיעו לשיבת תומכי תמימים, נולד ר' יעקב לנדא בבית חב"די מובהק, ניין ונכד לגדולי חסידי האדמו"ר הזקן בעל התניא והאדמו"ר בעל צמח צדק. הוא הגיע לשיבה בשנת תרס"ח, והרבי הרש"ב בעצמו קיבלו וקירבו באהבה יתרה. כעשור לאחר מכן, בעת שהרבי קבע את מושבו בעיר רוסטוב, נעשה ר' יעקב בן בית אצלו ושימש כרב החצר לפי הוראתו.

במשך כל השנים התאמץ הרבי הרש"ב להשפיע על החסידים לבנות את מקוואות הטבילה רק על גבי מעיין או נהר, כפי שהיה מצוי בדורות הקודמים, והתנגד לבניית מקוה 'במתודה החדשה' כלשונו - שכשרותו תלויה בהשקת המים שבבור לאוצר מי הגשמים שלצידו. במשך השנים החל לעסוק בביאור הלכתי שניתן לבנות מקוה על גבי מקווה, כאשר המקווה העליון נעשה כשר באמצעות השקה לאוצר מי הגשמים שתחתיו. בשנת תרע"ו, כאשר העתיק הרבי את מושבו לעיר רוסטוב שלא הייתה בה אפשרות לבנות מקווה על גבי מעיין, הגיע למסקנה שמקווה על גבי מקווה הוא האופן הכי כשר ומהודר בבניית מקווה של מי גשמים.

בקיץ תרע"ח בנה הרבי במרתף ביתו מקווה על גבי מקווה, עם הוראות מפורטות ביותר באופני הבנייה. הרב לנדא רשם את תכניות הבנייה, וכעבור משך זמן אף רשם את סיכום ההוראות וההידורים של הרבי הרש"ב בזה. לאחר שנים רבות שיגר הרב לנדא את רשימותיו אל רבי מנחם מענדל שניאורסון, הרבי מליובאוויטש, ועל יסודן מתקיימת בניית מקוואות חב"ד בהידור מאז ועד היום.

בסעודת י"ט כסלו תר"פ, האחרונה בחיי אדמו"ר הרש"ב, התבטא הרבי בפני חסידיו: "שם (כשתגיעו לעולם האמת. ל.ה.) תבקשו להגיע אל הרבי!" ר' יעקב שעמד לצידו, הרכין את ראשו ושאל את הרבי חרש: "מה לעשות כאשר ישאלו: איזה 'מחותן' אתה עם הרבי, האם עשית ככל שהרבי ציווה?" הרבי השיב נחרצות: "אלא מה דעתך? לדברי הרבי בהחלט צריכים לציית!" אך הרבי

נוסח אחר העובר במסורת החסידים כורך יחד את ר' דוד ור' שילם בביטוי ההתפעלות של הרבי: "בדוד ובשילם הוצאתי את ה'קרן' מתומכי תמימים, ושאר הבחורים הם רווח נקי!"

למעלה מן הדעת

אחת השאיפות של תומכי תמימים הייתה להוציא מקרבה תלמידים שרוחה של הישיבה חיה בקרבם גם בחלוף השנים, ומבול החיים כמו פוסח על להט האש שבנפשם פנימה. דמותו של ר' לייב שיינין מהווה המחשה חיה לכך, כאשר גם בהיותו רבה של דוקשיץ המעטירה - נותר בכל ליבו ונפשו 'תמים', כתלמיד בישיבה. כרבים מתלמידי הישיבה נשלח גם ר' לייב להקים עולה של תורה כרב ומורה הוראה. כדי לכהן כרב העיירה דוקשיץ בה התגוררו אלפי יהודים, הוא נדרש להתמודד מול חלקים מן הקהילה שלא חפצו בשום אופן ברב חסידי והציבו מולו מועמד אחר לרבנות. ר' לייב נהג בענווה כפי שחונך בליובאוויטש ולא ניהל מערכה להצלחתו בבחירות, אך למרבה ההפתעה זכה בבחירות ברוב מוחץ.

כשהתארח פעם עם חסידים נוספים בחצר הרבי ברוסטוב (בעקבות מלחמת העולם הראשונה עקר הרבי את מושבו מליובאוויטש לרוסטוב), ניגשה בעלת האכסניה אל החסידים וקבלה בפניהם על בעלה שאינו מסייע לה במאומה בשירות האורחים. מששמע זאת ר' לייב, ניגש לבעלה ואמר לו: "אף אני אברך צעיר, נישאתי לא מזמן ואני ממשך לנהל סדר יום כמו בישיבה: לימוד חסידות קודם התפילה, תפילה באריכות, ושמירת ה'שמונה שעות' של לימוד הנגלה. ובכל זאת אני מסייע לאשתי כמה שעות ביום ומחליף אותה בעבודתה בחנות, וכמו כן גם אני נוטל חלק בטיפול בתינוק". דבריו של ר' לייב, שנודע כמי ששקוע בתורה ועבודת ה', השפיעו מאוד על בעל האכסניה והוא החל לסייע לאשתו.

כאשר המרצחים הנאצים הגיעו לדוקשיץ, נתקלו בר' לייב וראו את דמותו המאירה בעודו עטור בטלית ותפילין. נבהלו הקלגסים מפניו ואמרו לו שלא יפגעו בו, אך ר' לייב נענה שילך למסור את נפשו יחד עם כל בני קהילתו. כשהביאו אותם לגיא ההריגה בבית העלמין של העיירה, ביקש ר' לייב ארכה של דקות אחדות. הוא החל לנגן את ניגון ה'הקפות' של שמחת תורה כאשר כל הקהל מצטרפים אליו, וכך יצאה נשמתם בטהרה, הי"ד.

כשהגיעו לארצות הברית הידיעות המרות על עקדת קהילת דוקשיץ ורבים ר' לייב מתוך שירה ושמחה, היו בין יוצאי דוקשיץ

פעם אחת התבטא שהלוואי והייתה לו תשוקה לחסידות כתשוקה לקרוא עיתון. כאשר שאלתי אותו: 'כמדומה שמעולם לא ראית ולא קראת עיתון, ואיך יודע הנך תשוקה זו מהי?' נענה ואמר: 'אמנם לי אין תשוקה כזאת, אבל ראיתי איך העולם משתוקק לכך'

להבין את פשט הסוגיה על אתר ר' יהודה עבער

לפי סברות מגופה ולא מתוך ראיות ממקומות אחרים. תלמידיו העלו לימים את שיעוריו בסדרת ספרי "שערי יהודה".

הגאון רבי זלמן שמעון דבורקין. שימש כרב ומורה הוראה בערי אוקראינה בתקופת השלטון הסובייטי, ולימים כיהן עשרות בשנים כרב ומורה הוראה בחצר הרבי מליובאוויטש בניו יורק, כאשר בפסקיו נשזרו ונתגלו מסורות מוסמכות רבות המקובלות בין החסידים מדורי דורות.

הגאון רבי אברהם אליהו אקסלרוד. למד בישיבת תומכי תמימים במשך 14 שנה (!). בשנת תרפ"ד קבע את מושבו בארצות הברית וכיהן כרב קהילת חב"ד בבולטימור. הרבי הריי"ץ שלח אליו בחורי ישיבות כדי שיראו דמות של חסיד ש"אינו מתפעל מן העולם גם בהיותו באמריקה". במסגרת מאמציו לחיזוק גברי היהדות, חתם יחד עם רבי אלחנן וסרמן על קול קורא חריף לבטל את 'המחולות המעורבים' בבתי כנסיות. כאשר שאלו אחד החסידים במה עליו להצטייד לפני הגירתו לארה"ב, השיב: "בשקים של מסירות נפש".

גדולי הרבנים ה'תמימים' בשיח סוד. הרבנים לנדא, יודאסין וגרליק.

הגאון רבי גרשון חן. מגדולי רבני אוקראינה ולימים

חבר בית הדין הרבני בחיפה. בהוראתו המפורשת של הרבי הרש"ב, הקפיד שלא תעבור עליו אפילו שבת אחת שלא יחזור בה דא"ח (דברי אלוקים חיים, מאמר חסידות) לפני קהל עדתו. הרבי אף הורה לו את דרך החזרה בצורה שתהא מוכנת ושווה לכל נפש.

הגאון רבי סנדר יודאסין. לאחר כהונתו כרב במסירות נפש באוקראינה, עלה לארץ ישראל וכיהן כרב בתל אביב וחבר בית דין רבני חב"ד הארצי. חיבר את פירוש 'הלקח והליבו' על ספר התניא, בו שזר את התוכנות העמוקות שנחקק בו בימי שבתו בישיבה. רוח הישיבה פיעמה בו עד כדי כך שכאשר חיבר את ספר חידושו על כל הש"ס, קרא לו בשם 'תומכי תמימים'. כך כותב הוא בהקדמת ספרו: "שם הספר ניתן להיות 'תומכי תמימים', מפני שזמן לימודי בישיבת תומכי תמימים בליובאוויטש הוא היקר אצלי מכל הזמנים שעברו ושעוד יעברו. שעת ישיבתי שם הייתה אצלי בבחינת השעה המוצלחת, שאין לך אדם שאין לו שעה".

חש שמענה זה שובר את נפש חסידו, שכן מי יוכל לומר שהוא מצייט בשלמות... ומיד הסב את פניו בשנית אל עבר ר' יעקב והוסיף ברכות: "מכל מקום ישנו קשר עם הרבי; הייתי עמו בצוותא, שמעתי ממנו תורה, למדתי את החסידות שלו. אם כך - יש לי רבי".

בשנת תרצ"ה עלה הרב לנדא לארץ ישראל, ולימים התמנה לכהן פאר כרב העיר בני ברק. במשך חמישים שנה נשא במשרתו ונודע בבקיאותו ומומחיותו ההלכתית היסודית בכל תחומי ההלכה, במצוות התלויות בארץ ובכשרות המזון, בדיני ודקדוקי מקוואות, בעירובין ושיעורי תורה ועוד. ידיעתו הרחבה וגאונותו בכל

מכמני התורה היו להפליא, כאשר גם כיום זוכרים רבים מבני העיר את דרשותיו הבנויות לתלפיות בשבת הגדול ובשבת שובה.

העמדת הדת על תילה בעיר בני ברק לא הייתה מן המלאכות הקלות, והרב לנדא עסק בה במאמץ עצום, בתוקף בלתי מתפשר אך במאור פנים ובדרכי נועם. כך למשל, הרב היה עובר בעצמו בין החנויות בעיר כדי

לעשר את הירקות ולפקח על שאר ענייני הכשרות, ולפעמים היה ניתן לחזות ברב העיר עצמו עומד בשבת קודש ברחוב הסמוך לעיר ומבקש מן הנוהגים ברכב שלא ייכנסו לעיר משום שכאן שומרים את השבת.

היקר מכל הזמנים

קצרה היריעה מלהרחיב על שאר הלומדים המופלגים שבחבורה ועל הרבנים ומורי ההוראה שצמחו מן הישיבה, והאירו את רחבי תבל באור תורה והלכה. מלבד הרבנים שייניץ, ששונקין ולנדא שהוזכרו לעיל, נזכיר את חלקם במשיכת הקולמוס בלבד:

הגאון רבי יהודה עבער הי"ד. כיהן לימים כראש ישיבות חב"ד בפולין ונודע בשיטתו העיונית המיוחדת, כאשר בתחילת השנה היה מניח יסוד בשיעורו ולפיו ביאר את המשך מהלכי הסוגיות. כמו כן, היה מלמד את פירושי רש"י בדרך המיישבת מראש את קושיות בעלי התוספות, והקפיד להבין את פשט הסוגיה

מפנקסו של חוזר בתשובה

עורך מזרחי | ORCHOZER@GMAIL.COM

את צודקת

ביום רביעי בערב נסענו לשמוע שיעור שבועי בפנימיות התורה בגבעת שאול בביתו של ר' עודד כ"טוב. כאשר ירדנו מהרכב פגשתי מחוץ לבניין את רפאל, חוזר בתשובה מזה כעשר שנים. שמחתי מאוד לראותו והוא ביקש לשוחח איתי לפני שניכנס פנימה.

"מה קורה?", שאלתי אותו.

"אל תשאל, על הפנים", ענה לי.

"אם ככה, עסקים כרגיל...", ניסיתי להתבדח.

הוא החל לספר לי שקשה לו מאוד בשלום בית. הוא מתאמץ לראות טוב באשתו ולדון אותה לכף זכות, אבל מאידך היא מבקרת אותו כל הזמן. "תשעים וחמישה אחוז מהזמן אני אומר לה שהיא צודקת כדי שלא תכעס עלי, אבל זה לא משפיע עליה כמעט, והיא מייסרת אותי בטענות כלפיי וכלפי מצבנו בכלל".

"ומה קורה בחמשת האחרונים הנותרים?". "אני לא מצליח להתאפק ומתפרץ עליה", הודה במבע מיוסר.

"והיא אף פעם לא אומרת לך דברים טובים?", הקשיתי.

"לפעמים היא אומרת, זה די נדיר. כשהיא אומרת מילה טובה אני ברקיע השביעי, אבל בסך הכל אנחנו הפוכים, וקשה לי מאוד להחזיק מעמד איתה".

באותו רגע נזכרתי בשיר משעשע שקיבלתי באותו יום בוואטסאפ והחלטתי להשמיע לו. על המסך היה כתוב שלשיר את השיר הזה שלוש פעמים ביום זו סגולה בדוקה לשלום בית.

זמר לא מוכר שר שיר ששמו בישראל "את צודקת". וזהו לא רק שמו של השיר, כי אם מילותיו היחידות החוזרות על עצמן מתחילה ועד סוף בסלסול מזרחי:

"את צודקת, את צודאאאקת, אאאת צודקת...".

כעבור רגע רפאל החל לחייך וביקש להשמיע שוב את השיר. הוא החל לשיר ואף לרקוד ואני הצטרפתי אליו.

שני אברכים שחלפו ברחוב הביטו בנו במבט חמור סבר.

מצב רוחו של ידידי השתפר והוא ביקש שאעביר לו את השיר שהכי קל לזכור את מילותיו. הצעתי שניכנס לשיעור. כאשר נכנסנו לפתח הבניין אמר לי: "אבל למה זה ככה? למה האיש צריך לומר לאשתו כל הזמן שהיא צודקת, הרי בסוף הוא יתפוצץ?". "אתה צודק!... צריך חכמה מתי לומר 'את צודקת' ומתי לומר הערה בונה, ואם תבין עד הסוף את הנקודה, לא תתפוצץ", אמרתי והוספתי, "בוא ניכנס פנימה. השיעור מתחיל".

היה זה שיעור מרתק על היחס בין צדיק לבעל תשובה, בין יוסף הצדיק לדוד המלך וכל מקביליהם. לבסוף ר' עודד אמר:

"כל הסיפור הוא צדיק מול בעל תשובה. גם בתוך כל אחד מאתנו יש נקודת צדיק ונקודת בעל תשובה, כל הזוגות בעולם מסתדרים לפי זה, וכל החכמה היא לחבר ביניהם".

רפאל ששתק כל השיעור זינק לפתע ושאל: "גם איש ואישה מתחלקים ככה?".

"בוודאי", אמר ר' עודד, "האיש הוא בחינת צדיק ואילו האישה היא בחינת בעל תשובה. אבל אל תחשוב שזו פחיתות כבוד, כי אדרבה ככל שאנחנו מתקרבים לגאולה, מעלת הבעל תשובה מתגלית יותר. המשיח יהיה שילוב של צדיק ובעל תשובה".

קושייתו של רפאל פרצה מתוך נפשו: "למה אני צריך לומר כל הזמן לאשתי שהיא צודקת?!"

כולם חייכו ור' עודד צחק: "בגלל שאתה צריך להעניק לה את נקודת הצדיק...". רפאל נראה מרוחק בין הרקיע השביעי לשמיני, ואמר כשמראה פניו כפני כרוב קודש:

"עכשיו אני מבין סוף סוף גם למה אשתי אומרת לי כל הזמן לחזור בתשובה...".

שיחת נפש

חינוך של חסד

נעמה מנוסי | SICHATNEFESH32@GMAIL.COM

לתת לה' למלוך

הטלפון צלצל וצלצל עד שלבסוף הצלחתי להגיע אליו ולענות. מעברו השני של הקו שמעתי קול מבוהל. היתה זו אם שעברה התקף דאגה בעקבות משבר דיכאוני שפקד את בתה הנשואה.

"מה אני יכולה לעשות? המצב קשה ואני אכולת דאגה. ניסינו הכל ושום טיפול לא עוזר. הרופאים לא מראים סימנים של אופטימיות. והדבר הכי כואב הוא, שגם בעלה כבר מאבד את סבלנותו!"

יכולתי לחוש את הרעידות שעברו בגופה בזמן שדיברה.

"הבת שלי היא כבר לא ברשותי, וזה רק מגביר את חוסר האונים שלי. אני מנסה לדבר עם בעלה על חומרת המצב ונתקלת בחוסר הבנה מצדו. הוא אינו מסכים שתקבל את הטיפולים שאני מציעה להם, ושוב ושוב הוא מסרב לכל שיתוף פעולה בינינו. החומה גבוהה ובצורה. בתי שם ואני כאן, רועדת ודואגת".

הקשבתי לה בשקט, תוהה כיצד אפלס דרך אל ליבה הדואג. הבנתי שהיא זקוקה לחיזוק מהשורש שיעזור לה לחזור אל עצמה.

"בואי נפקיד לרגע את בתך בידים של הקדוש ברוך הוא, ונתמקד בליבך שלך. ממילא אין לך כרגע דרך לעזור לה באופן ישיר. העזרה הכי גדולה שתוכלי להושיט לה במצב הנוכחי היא שתהיי את קשורה למעלה. כך, במקום להוסיף מתח וחרדה תהיי צינור של אור המשפיע ביטחון ותקווה".

"באמת כל רצוני הוא לעזור, אבל אני רואה שבמקום למשות אותה מן התהום אני צוללת יחד איתה. אני גם מבינה שהמתח שלי מאיים על בעלה והוא לא יכול להכיל אותי כשאני דואגת כל כך. הוא בסך הכל איש טוב, שמחפש את הדרך שלו להתמודד עם המצב".

"הדאגה שלך פוגשת את הדאגה שלו. הוא מחפש כרגע משענת יציבה שיוכל להישען עליה ולקבל ממנה כוחות. כשאת חלשה הוא חווה אותך כעוד עומס, ולא יכול לקבל ממך שום עצה".

"זה נכון... אבל מה אוכל לעשות במצב הזה?"

"בואי נזכיר לליבך היקר את האמונה בכורא עולם, אב הרחמן שמנהל את העולם בטובו וברחמיו. את לא יכולה לשלוט בכל מה שמתרחש. כרגע, את רק יכולה לחזק את נפשך באמונה וביטחון שה' שומר ישראל, שומר גם על בתך בהשגחה פרטית מופלאה. אל תתני למוחך להתמלא בתרחישי אימה. ה' יתברך חפץ בטובת בתך וכל מה שהיא עוברת הוא חלק ממסע של רפואה שהיא צריכה לעבור. ברגע המדויק הוא ישלח ברחמי המרובים את שליחיו הטובים לעזרתה".

היא הקשיבה ברוב קשב, ושמעתי איך קולה הולך ונרגע.

המשכתי את דבריי. "כולנו פה במסע - גם הבת, גם בעלה, גם את. לכל אחד יש מה ללמוד ולחזק בתוכו על מנת שיוכל לצמוח. המפתח לכל הדברים הטובים שיקרו הוא האמונה".

הרגשתי איך נשימתה חוזרת אליה. "את יודעת, באמת במצב הזה רק אמונה מרגיעה אותי. בדרך הטבע, כשכל ניסיון שלי לשיפור המצב מתגלה כדרך ללא מוצא, אני רק נכנסת ליותר ויותר מתח...".

הנהנתי מעבר לקו. "כשעומדת בפנינו דרך ללא מוצא, אנו מוזמנים לשאת עינינו למעלה. זה בדיוק הזמן להתמלא באמונה טהורה שתנקה את הראש ותחמם את הלב. כשהלב נפתח וחוזרת השמחה, כל ערצני השפע נפתחים. מהמקום הזה יעלו לך רעיונות חדשים כיצד להיטיב עם בתך, וגם התקשורת עם חתנך תשתנה פלאים. רק כך תוכלי להשפיע רפואה לנפשך, לבתך ולכל סובבייך".

"את בעצם אומרת לי לשבת ליד החומה הזאת שאני חווה, ובמקום להיות עסוקה בדאגה - דווקא שם להרפות ולהמליך את ה'".

"כדיוק כך. תני לו למלוך. תזמיני אותו להיכנס אל המבוי החשוך הזה וכך אור חדש על ציון יאיר... הרגעים הכי כואבים הם הזמן למשוך שפע חדש של ישועות ונחמות. כשה' ימלוך גם הכתר שלך יאיר, ותוכלי להיות השליחה שלו להביא רפואה לעולם".

זה הזמן
להעניק לילד שלך
מגזין ערכי,
חינוכי ומרתק

« משפחת פולק
נווה דניאל

חדש היכרות
1-5 שנים
במקום 44 ש"ח

סיפרו של נדב נווה
"החיים על פי ינון"
במתנה!

בין הכותבים: שי צירקה עם קומיקס "בבא" | ג'קי ירחי | מושיק גולסט עם קומיקס "פלאגי" | נתנאל ובת-אל אפשטיין | גלילה רון פדר | חיים ולדר | אורי לרמן | טוביה רוזנפלד | אבישי שטרית | יהונתן רוזנהק | דורון שפר | נדב נווה | תמר נזרי | מדורים: יצירה | אומנות | לימוד אנגלית | ציור | אפיה ובישול | טבע והיסטוריה | תרבות ומדע | אימון אישי וייעוץ | ועוד

מבית
פנימה
מגזין לנשים

חפשו בגוגל « מגזין אותיות וילדים »

אותיות וילדים
מגזין לאנשים

קָרְבַּן הַמִּלֶּךְ וְקָרְבַּן הָעֵנִי

ציור: שמשון קוטלובסקי

"אָנָּה, רַחֵם עָלַי", הִתְחַנֵּן הָעֵנִי. "בְּכָל יוֹם אֲנִי צָד אֲרַבֵּעַ יוֹנִים. שְׁתֵּים אֲנִי מְבִיא הַבֵּיתָה, וְזוֹ הָאֲרוּחָה הַיּוֹמִית שְׁלִי וְשֵׁל אֲשֵׁתִי. אֵת שְׁתֵּי הַיּוֹנִים הָאֲחֵרוֹת אֲנִי מְבִיא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ, וּבְזָכוֹת זֶה אֲנִי מִקְבֵּל בְּרָכָה מִן הַשָּׁמַיִם לְהַצְלִיחַ לְצוּד מִקָּרַב אֲרַבֵּעַ יוֹנִים. אִם לֹא תִקַּח מִמֶּנִּי אֵת שְׁתֵּי הַיּוֹנִים הָאֵלֶּה, לֹא אֶצְלִיחַ לְצוּד יוֹנִים, וְלֹא יִהְיֶה לָנוּ מָה לֶאֱכֹל".

הַכּוֹהֵן רַחֵם עַל הָעֵנִי. הוּא גַם חָשַׁב בְּלִבּוֹ: "לֹא נוֹרָא, הַקְּרִבַת שְׁתֵּי יוֹנִים אֵינָה דוֹרְשֶׁת הֲרַבָּה זְמַן, וְזֶה לֹא יִפְרִיעַ לְמִלְכָּךְ. לִקַּח הַכּוֹהֵן אֵת הַיּוֹנִים וְהֶעֱלָה אוֹתָן עַל הַמִּזְבֵּחַ.

בְּלִילָה חֵלֶם הַמִּלֶּךְ אֲגָרִיפֵס חִלּוּם, וּבּו אָמְרוּ לוֹ: "אֵל תַּחֲשַׁב שְׁאֵלְךָ הַקְּרִבּוֹת שֶׁלָּךְ חֲשׂוּבִים כָּל־כָּךְ בְּשָׁמַיִם. הַקְּרִבּוֹן שֶׁל הָעֵנִי הִיא חֲשׂוּב יוֹתֵר".

בְּבִקְרָה קָרָא אֲגָרִיפֵס לְכוֹהֵן וְשָׁאַל אוֹתוֹ: "הֲאִם הַקְּרִבַת אֲתָמוּל קְרִבּוֹת נוֹסֵף עַל הַקְּרִבּוֹת שְׁלִי?".

"אֲנִי מִבְּקֵשׁ אֵת סְלִיחָתְךָ, אָדוֹנֵי הַמִּלְכָּךְ, הַשֵּׁיב הַכּוֹהֵן, "אֲבָל כָּא אֵלֵי אָדָם עָנִי וּבִידוֹ שְׁתֵּי יוֹנִים. הַאִישׁ הִתְחַנֵּן שְׁאֲקָרִיב לוֹ אוֹתָן, כִּי זֶה הַפִּרְנָסָה שֶׁלוֹ. רַחֲמָתִי עָלָיו וּמִלֵּאתִי אֵת בִּקְשָׁתוֹ".

אָמַר אֲגָרִיפֵס לְכוֹהֵן: "אִם כֵּן, טוֹב שְׁמִלֵּאת אֵת בִּקְשַׁת הָעֵנִי, כִּי דוֹקָא הַקְּרִבּוֹן הַצָּנוּעַ שֶׁלוֹ הַתְּקַבֵּל לְרַצּוֹן לְפָנֵי הַבוֹרָא".

(על־פי וַיִּקְרָא הָבָה, פְּרָשָׁה ג, סִימָן ה)

"שְׁמַעְתֶּם מָה צָוָה הַמִּלְכָּךְ?".

הַכּוֹהֲנִים שָׁעֲבָדוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הִזְדַּקְפוּ וְהִקְשִׁיבוּ. "הַמִּלְכָּךְ אֲגָרִיפֵס הוֹדִיעַ שֶׁהַיּוֹם יָבִיא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶלְךָ קְרִבּוֹת! הוּא צָוָה שֶׁלֹּא נִקְבֵּל הַיּוֹם קְרִבּוֹת מִשׁוּם אָדָם אַחֵר, אֲלָא נִקְרִיב אֵת הַקְּרִבּוֹת שֶׁלוֹ בְּלִבְדוֹ!", סִפֵּר אֶחָד הַכּוֹהֲנִים.

"אֶלְךָ קְרִבּוֹת! זֶה הַמוֹן!", קָרָאוּ הַכּוֹהֲנִים בְּהִתְפַּעְלוּת.

אֲגָרִיפֵס הִיא הַמִּלְכָּךְ הַיְהוּדִי הָאֲחֵרוֹן בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. זֶה הִיא לְפָנֵי כְּאֵלֵפִים שָׁנָה, קֶדֶם שֶׁנִּחְרַב בֵּית הַמִּקְדָּשׁ הַשֵּׁנִי. יוֹם אֶחָד הַחֲלִיט לְהָבִיא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ אֶלְךָ קְרִבּוֹת, וְהַזְהִיר אֵת הַכּוֹהֵן הַגָּדוֹל שֶׁמִּלְבְּדוֹ לֹא יִקְרִיב בְּאוֹתוֹ יוֹם שׁוּם אָדָם אַחֵר.

הַעֲדָר הָעֵנֵק שֶׁל הַבְּהֵמוֹת הוֹבֵא לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ וְהַכּוֹהֲנִים הִתְחִילוּ בְּעִבּוּדָהּ. כָּל הַיְהוּדִים יָדְעוּ שֶׁהַיּוֹם לֹא יוּכַל אֶף אֶחָד לְהַקְרִיב, וְלֹא הִבִּיאוּ קְרִבּוֹת לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ.

רַק יְהוּדֵי עֵנִי הִתְיַצַּב בְּחֹצֵר הַמִּקְדָּשׁ. בִּידוֹ הִחֲזִיק שְׁתֵּי יוֹנִים. "אָנָּה, הַקְּרִב אֵת שְׁתֵּי הַיּוֹנִים שְׁלִי", בִּקֵּשׁ הָעֵנִי מִהַכּוֹהֵן.

"אִי־אֶפְשֶׁר", הִשִּׁיב לוֹ הַכּוֹהֵן. "הַמִּלְכָּךְ צָוָה שֶׁהַיּוֹם לֹא יִקְרִיב אֶף אֶחָד מִלְבְּדוֹ".

הקדוש ברוך הוא נתן לי מתנה

אהרן חברוני

תהליכי אימון וצמיחה מהירים

פעילות ארגוני קירוב בזמנים שכאלה הופכת למאתגרת במיוחד. בראש יהודי לדוגמה, רגילים לארח עשרות אנשים לשולחן השבת ולפתח האפשרות הזו נמנעת וכל אלו שהחלו לשמור שבת, מוצאים את עצמם לבדם בבתיים והם צריכים למלא 24 שעות בלי לטפס על קירות.

ראש קהילת ראש יהודי בתל אביב, הרב אסף טבצ'ניק, מספר על ההיערכות החדשה: "בשבת האחרונה הכנו עשרה מכתבים לחברי הקהילה. מכתב להדלקת נרות ואחר לקידוש וכך הלאה - כדי ללוות את החברה בשבתות שלפני נדרשו לעשות לבדם". הרב טבצ'ניק מספר על אלו שנדרשים כעת להכין שבת בעצמם וחושב שהזמן המיוחד הזה מעביר תהליכי אימון וצמיחה אישית שלא היו קורים לולא המשבר הנוכחי.

"אני חושב שהולך להיות שינוי גדול" הוא אומר, "בכל פעם שעם ישראל עבר שינוי משמעותי בהיסטוריה - זה היה דרך אירוע גדול. כך היה ביציאת מצרים וכך אחרי השואה או בעקבות מלחמת ששת הימים. כל כניסה לדוחק יוצרת שינוי כיוון - ימים יגידו מה יצא מהמגפה הזאת, אבל ברור לי שזה יקרה".

מתפללים אחרת

הרב עמיחי אליהו, יו"ר איגוד רבני קהילות, אומר שלולא שהיה פותח רדיו, היה מרגיש שאנחנו נמצאים בימים מאוד מרוממים: "מלבד זה שאני מרגיש שיש כאן מתנה ברמה של הקשר עם הילדים והמשפחה, יש כאן גם שינוי ברמת התפילה שלנו, כי אני לא מתפלל על עצמי אלא על הזקנים ועל הכלל. אני רואה את האחריות והמודעות למבוגרים ולמבודדים ואני שומע אנשים שדואגים לאחרים ותורמים לאחרים. זו פשוט תחושה מרוממת".

השבוע האיגוד הזמין את יהדות העולם לתפילה שהיו נוכחים בה הרבנים הראשיים לישראל ביחד עם רבנים מכל העולם. "מאות אלפי אנשים השתתפו בתפילה הנפלאה הזו" הוא מספר בהתרגשות, "רתמנו עשרות ערוצי שידור ואת כל היכולות הטכנולוגיות, והגענו לחיבור מופלא בין יהודים מכל העולם". אנחנו חיים בפרדוקס כשמצד אחד אנחנו מבינים את המחירים העצומים שאנחנו משלמים וכנראה עוד נשלם, אבל מצד שני ישנן מתנות גדולות שלא היינו זוכים להן בימים רגילים.

יש כאלו העוסקים כעת בהצלת העולם, במתן מענה רפואי, כלכלי ולוגיסטי לאנושות. העולם יהיה חייב חוב מוסרי לאנשים המוסרים את נפשם על חיינו, ועוד נגיע לזמנים בהם הוא יביע זאת באופן ראוי מן הסתם.

אבל בתוך האירועים האלה מסתמנים גם גבולותיו של עולם חדש שכמותו לא ידענו. הביטחון העצמי במדע ובטכנולוגיה שידעו לתת מענה לכל צורך אנושי, מתערער ומפנה את מקומו לאט לאט לתודעה עמוקה יותר - זו המכירה בכך שיש כוח עליון שמנהל את העולם.

האם אנו יכולים לראות את הסימנים לשינוי התודעה הזה? האם ישנה תקווה שבני האדם ובתוכם עם ישראל, יבואו להכרה שיש בורא לעולם ושיש לו 'עסק אתנו'? שנצליח להשתחרר מן העבדות לכל הדברים החומריים שהפכו לכל-כך דומיננטיים בחיינו ולפתע מתברר שאינם אלא דמיון שיצרנו במוחנו?

קפיצת מדרגה?

"אני סבור שאנחנו הולכים לראות כאן קפיצת מדרגה בכל הנוגע להתפתחות האמונה ולתשובה אצל אחינו", אומר ישראל זעירא יו"ר ראש יהודי, "אנחנו נמצאים במצב של התכנסות פנימה וזה מצב שדומה לשבת. אדם מפסיק עם הפיזור ורעשי הרקע שממלאים את מוחו, וכעת הוא פנוי להכיר את עצמו מחדש. הוא שב אל עצמו וממילא הוא שב לאלוקים". לדברי זעירא ניתן לראות כבר היום את השינוי שבאויר. אנשים פתוחים יותר לשמוע, מבקשים את הקרבה, ולדעתו גל תשובה גדול עומד לשטוף את הארץ עם תום המגפה.

אלעד צדיקוב, יו"ר פורום 'אחריות יהודית', אומר: "אני רואה מהלך של הזדמנות נפלאה, ועם ישראל מגיב לזה באופן מאוד יהודי. קח את נושא המשפחה, שכולנו יודעים מה עובר עליה. פתאום אנשים מכוונסים בבית והם קולטים כמה המשפחה חשובה להם וכמה היא הבסיס לחיים. אנשים שנמצאים בבידודות מבינים עכשיו כמה טוב להיות ביחד עם משפחה וכמה עצוב להיות בודד".

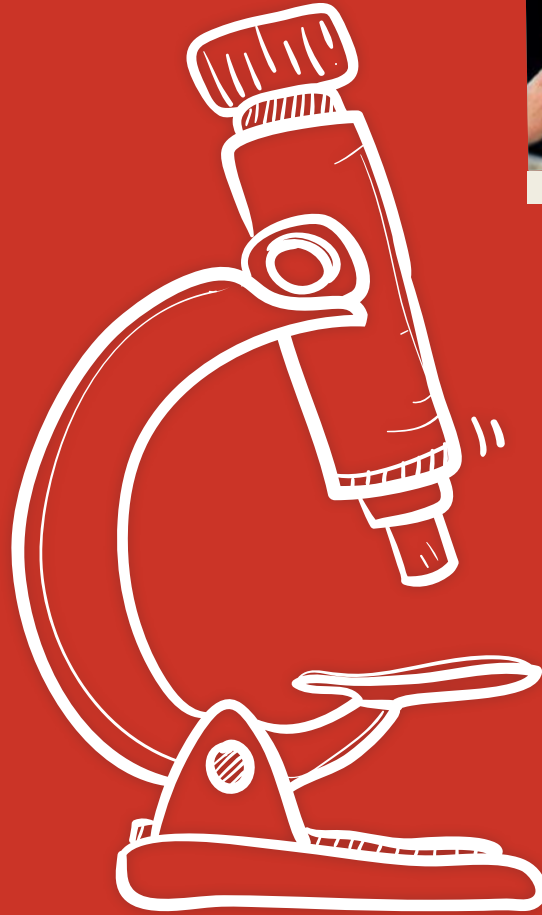
צדיקוב עצמו אומר שברמה האישית הוא שמח על התקופה הזו. "פתאום אני מוצא את עצמי משקיע שעתיים של לימוד תורה עם הילדים שלי בערב ואני כל כך נהנה מזה. אני אומר לעצמי: אלעד! אתה חייב להשקיע יותר בילדים. אני מרגיש באמת שהקדוש ברוך הוא נתן לי מתנה", הוא מסכם.

החבר מהמילואים שואל שאלות? השכנה מתעניינת ביהדות? **ראש יהודי** זאת התשובה! 052-4295597 ry@neto.net.il

למכירת חמץ
מבית ראש יהודי
לחצו כאן <<

קומיקס ילדים "הגיע הזמן"
9 ספרים רק ב-399 ₪
*לא כולל משלוח
www.roshe.org | 052-5665005 | 02-6791122

המתנה תגיע לביתכם לפני החג

מאיפה תשיג ???

\$200,000

מה קרה כששני חברים שיכורים זכרו להרים ולהפוך אותי אבל עצבו אותי באוויר... < שיטפון של סמסים דקה לפני שבת הפתיע אותי > מה יספר לנו תינוק שטס עם אמא שלו מאיטליה לסיין? < ושלושה עקרונות חשובים לעבודת ה' שאפשר ללמוד מווירוסים

בסיפור של עשיית המשכן, התורה חוזרת ואומרת 19 פעמים (!) "כאשר ציוה ה' את משה" על כל דבר שנעשה: הארון, המנורה והמזבח, בכל מקום התורה אומרת שהוא נעשה "כאשר ציוה ה' את משה". למה לא מספיקה פעם אחת בשביל כל הכלים והמשכן?

התשובה היא, שאמנם יש לקדוש ברוך הוא מקדש של מעלה, אבל רק בבניית המשכן הגשמי התממש רצונו והתקיים "כאשר ציוה ה'". למה דווקא במקדש של מטה? כי רק בו מתממש העניין של "נתאוהו הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים". הוא יתברך מתאוהו לקדושה ששורה בדברים גשמיים שעברו תהליך של זיכוך, וכך הרימו אותם עד כדי שנכנסה בהם אלוקות. העשייה שלנו, לזכך את העולם הזה, היא עצומה. רק לכן אדם יש כוח כזה, שהוא נעשה שותף לקדוש ברוך הוא. צריך להיזהר שלא להחשיב את עצמנו כחלשים, קטנים ומלאים חסרונות. כל אחד צריך לזכור שיש לו עצמה אדירה, שהוא זה שבורא יחד עם הקדוש ברוך הוא את הקדושה שבעולם הזה.

כך גם ביחס למה שקורה לנו בתקופה הזאת של הקורונה. לא יאומן, איך פתאום בא וירוס קטן, שבסך הכל הגודל שלו הוא 125 ננו-מטר, כלומר - אם נחלק מטר למיליארד חלקים, כל חלק קטנטן כזה הוא ננו-מטר. היצור הזה, הווירוס, הוא בגודל 125 חלקים כאלה. איך שהוא, הווירוס הקטנצ'יק הזה, שינה את כל העולם. ממש את כל העולם! מדינות שלימות נכנסו, במידה מסוימת, לבית סוהר. מעצמות כלכליות ירדו בצורה דרסטית. מדינות ענק - כמו סין למשל - נסגרו לגמרי.

אנשים כל כך מבוהלים, עד שמישהו שאל אותי: "הגיע סוף העולם?" משהי אחרת אמרה לי: "אני קמה בבוקר, וחושבת לעצמי - מה, אני עוד בחלום?" ובאמת, מי חלם על זה דבר? מעצמות חזקות ויציבות עם צבא, כלכלה, טכנולוגיה מדהימה וסטארטאפים בלי סוף. פתאום וירוס קטנצ'יק מערער הכל. וירוס שלא רואים אותו אפילו, משנה את כל העולם, ופתאום כל העולם מרגיש אין ואפס. מה כל האירוע הזה אומר לנו?

ידועים דברי הבעל-שם-טוב, שכל מה שאדם רואה ושומע צריך ללמד אותו משהו בעבודת ה', וגם מכל מה שקורה היום אפשר ללמוד כמה דברים. אז הדבר הראשון שלמדתי מהעניין קשור לכוח האמונה. המחשבה הרגילה, שהעולם הזה מוצק, חזק, ועומד על הרגליים העצמאיות שלו, מתגלה עכשיו כטעות. הקדוש ברוך הוא "תולה ארץ על בלימה", העולם הזה תלוי בבל-מה, היציבות שלו היא ממש "גורנישט", אין ואפס. המצב שלנו מזכיר את היתוש הקטן שחיסל את טיטוס ימ"ש. דבר קטן קטן כובש את העולם, לא יודעים מה הולך להיות ומתי הסיפור הזה ייפסק. אנחנו לומדים שכל העולם עומד על הרצון של הקדוש ברוך הוא, שברצותו מרחיב וברצותו מקצר.

הייתי עם אמא!

במסכת שבת, הגמרא דנה באיסור 'סותר', ומסבירה שהאיסור דאורייתא קיים רק כאשר הסתירה היא על מנת לבנות באותו מקום. רבי יוסי אומר, שאם אדם סותר את הבית כאן, אבל רוצה לקחת את האבנים ולבנות אותן במקום אחר, אין בזה איסור שבת מדאורייתא. הגמרא מקשה מיד שאלה עצומה: הרי את כל ל"ט המלאכות לומדים מהמשכן, ואת המשכן עצמו הרי תמיד סתרו על מנת לבנות במקום אחר! בני ישראל אף פעם לא חזרו לבנות באותו מקום, אלא עברו כל פעם למקום אחר! יוצא שכל הלימוד של מלאכת סותר נובע ממצב של סותר על מנת לבנות שלא במקומו!

עונה הגמרא: "כיון דכתיב 'על פי ה' יחנו' - כסותר על מנת לבנות במקומו דמי". כלומר, כיוון שהמסעות היו על פי ה', פירוק המשכן נחשב כסותר על מנת לבנות במקומו.

שמעתי פעם משל יפה שמשביר את הנקודה: אמא לקחה את התינוק שלה לטיול ארוך ברחבי העולם: רוסיה, סין, אוסטרליה, אמריקה, קנדה ועוד. כשהיא חוזרת הביתה שואלים אותה איפה היית, והיא מתחילה לספור את כל המקומות שהיא נסעה אליהם - רוסיה, אוסטרליה ועוד... לעומתה, אם נשאל את התינוק איפה הוא היה, התשובה תהיה פשוטה יותר:

"אני הייתי עם אמא!". מבחינתו, העיקר זאת העובדה שהוא נמצא בזרועותיה של אמא. כך גם פירוק והרכבת המשכן - הכל על פי ה', ולכן הכל במקום - וכך גם בעת כזאת, כל יהודי צריך להרגיש: אני נמצא בידיים של הקדוש ברוך הוא! לא משנה, אם יהיה בעולם וירוס כזה או מלחמה כזאת, אני תמיד נמצא בידיים של הקדוש ברוך הוא!

זאת לא הדאגה שלי

מספרים שהיה פעם יהודי שכל הזמן דאג. הוא פשוט היה דאגן גדול בטבעו. כל פעם שהוא הגיע לבית הכנסת, כולם ראו על הפנים שלו שהוא דואג ממהו. יום אחד הוא נכנס לבית הכנסת כשהפנים שלו ממש זוהרות ומאירות. ככה הוא יושב כל התפילה רגוע ושקט, שר ומנגן בכיף. כולם שאלו, מה קרה לו, איך פתאום הוא רגוע? אז הוא אמר: "תראו, הדאגות כבר הוציאו אותי מדעתי". "נו, אז מה עשית? איך נפטרת מהן?" הוא ענה: "פשוט מאוד, לקחת בן אדם, ואמרת לו שאני אתן לו משכורת של מאתיים אלף דולר לשנה, כדי שהוא יוריד ממני את הדאגות. אני לא רוצה דאגות, וכל הדאגות שלי יהיו עליו!". כולם התפעלו "וואו! איזו חכמה!" אבל אז מישהו שאל: "רגע רגע, אבל מאיפה תשיג מאתיים אלף דולר לשנה?" "אה!" מתחיל היהודי לצחוק, "זאת כבר דאגה שלו, לא שלי..."

העבודה שלנו כעת, היא לזרוק את עצמנו לידיים של הקדוש ברוך הוא! בן גוריון אמר פעם, שיהודי שלא מאמין בניסים הוא לא ריאלי. הרי עם ישראל - כל המהות שלו היא נס. לכן אנחנו צריכים לסגור את העיניים, להתכונן באיזה מאמר חסידות ולחשוב על כך שהקדוש ברוך הוא ברא את עולמו, ו"מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". להתחזק לומר 'אשר יצר' יותר ככוונה, 'מודים אנחנו לך' יותר ככוונה, ולחשוב על כל הניסים שבכל רגע מתרחשים בגוף שלנו. אחרי כל ההתכוננות, אז צריך לומר בלב לקדוש ברוך הוא: "ריבוננו של עולם, אני שלך! אני נותן את עצמי אליך, אתה מנהיג את העולם ולכן אני רגוע ושקט".

כמוכן, שהאמונה הזאת אומרת לא סותרת את מצוות ה' לקיים מה שהרופאים אומרים ומה שהחליטו הרשויות, ובכל מקום ומקום לעשות פי הכללים שלו. זאת מצוות עשה מהתורה "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם"! אבל יחד עם זה שאני עושה כל מה שצריך, אני מפסיק עם הדאגות, ומתחיל לבטוח בקדוש ברוך הוא שהוא המשען שלי. את כל הדאגות שלי, אני שם עליו. אנחנו לא צריכים לפחד או לדאוג, כי יש לנו את הקדוש ברוך הוא.

תפסיק לרכב עליי

מהווירוס המדובר, אפשר ללמוד עוד הרבה דברים. נדבר כעת על שלושה דברים, שאמנם על כל אחד מהם אפשר להרחיב, אבל עכשיו נאמר בקיצור. הנקודה הראשונה היא, שהווירוס הוא בעצם משל לנפש הבהמית. אתם יודעים שאת הווירוסים גילו רק לפני מאה ועשרים שנה בערך, כי בעיניים ודאי שלא רואים אותו, ואפילו במיקרוסקופ לא רואים אותו, אלא רק במיקרוסקופ אלקטרוני. מה ההבדל בין וירוס לחיידקים ויצורים מיקרוביים אחרים? מיקרוב הוא יצור שמוגדר כחי בפני עצמו. לעומתו, וירוס בפני עצמו לא יכול לחיות. וירוס 'מתלבש' על תא חי ורק ככה הוא חי ומתרבה.

העומק של העניין הוא, שהנפש הבהמית שלנו והיצר הרע שלנו, אינם חיים בעצמם. בעצם, הם כמו וירוס. הם מתלבשים על ניצוץ החיים של הנפש האלוקית ומשם שואבים כוח. ולמה ה' עשה לנו את הנפש הבהמית? כדי שעל ידה נוכל ליצור קדושה יותר גבוהה בעולם. כשיהודי מתגבר ואפילו הופך את הנפש הבהמית, אז נוצרת קדושה חדשה שלא הייתה בעולם. אז הווירוס הוא דוגמה מוחשית ליצר הרע, שבעצם אין לו מהות בפני עצמו, הוא חי על החיים שלנו, ותפקידנו לנצח אותו וכך לגלות קדושה גדולה יותר בעולם.

זה הקטן גדול יהיה

הנקודה השנייה כללית יותר: איך מתייחסים לפרטים קטנים בעבודת ה' הווירוס - הוא דבר קטן מאוד. ממש כלום. בכל זאת, תראה מה שהוא יכול לעשות. לפעמים יהודי חושב: מה כבר החשיבות של מצווה קטנה... מה זאת צדקה קטנה, מה חשובה 'אתכפיא' קטנה, או תפילה קטנה ובודאי שאין ערך לסתם אנחה יהודית ('אידישע-קרעכץ')... **בימים אלו אנחנו לומדים שגם דבר קטנטן פועל דברים עצומים. אפילו סתם אנחה קטנה שאני אומר לקדוש ברוך הוא - אוי, ריבוננו של עולם!**

נניח שאני בא לבנק להוציא כסף, ופתאום אומרים לי: אין לך אפשרות. מיד אני אומר: אוי, ריבוננו של עולם! וגם הקרעכץ - האנחה הקטנה הזאת - שווה המון. כל תפילה קטנה, חסד קטן, לימוד של דקה אחת, כל אלו - אפילו שזה נראה כלום, כי בכמות באמת מדובר בכלום, צריך לזכור שבאיכות אלו קיים זה עצום!

הנקודה הזאת נכונה גם, להבדיל, בכיוון ההפוך. במסכת סוכה כתוב, שלעתיד לבוא, יצר הרע נדמה לצדיקים כהר גבוה, ואילו לרשעים הוא נדמה כחוט השערה. הכוונה היא, שכשהצדיק רואה שבא אליו יצר הרע, הוא לא רואה לפניו מעשה קטן-קטן בלבד. הוא לא מתיר לעצמו שמכיוון שמדובר בדבר קטן, וכרגע מתחשק לו - נו, אז מה הבעיה, נעבור רק על זה ודי. הצדיק מבין שבדבר הקטן הזה, בקליפה הקטנה הזאת, נמצא כוח לעשות דברים גדולים מאוד. הצדיק רואה בעבירות הקטנות הר גבוה, והוא נוהר מהן ברצינות גדולה. הרשע, חושב שפיתוי היצר הוא כחוט השערה - זה גורנישט, דבר קטן וזהו.

מי כמונו רואה היום, שכל זה לא דרשות - זו המציאות ממש! כל דבר קטן הוא גדול. גם בחיים הרגילים שלנו, רואים איך כל דבר קטן משפיע. הרבה פעמים, בגלל התחברות עם חבר אחד לא טוב, או רק בגלל הסתכלות במכשירים או במקומות ברחוב שלא צריך להסתכל בהם, או אפילו לשיר ניגונים של גויים, מדברים קטנים שיש להם כוח למשוך, אדם נופל עמוק. חז"ל אומרים על 'אחר' - אלישע בן אבויה, שאחת הסיבות לירידה שלו מהקדושה, הייתה העובדה שהוא שר ניגונים יוונים. לכאורה דבר קטן, אבל משפיע מאוד.

אין סיכוי יש סיכוי

לימוד שלישי מהווירוס - לא למדוד תוצאות רק לפי מה שרואים בעיניים. הרבה פעמים כשאני עושה מצווה, אני לא רואה שהיא גורמת שום השפעה. אם אני עושה חסד, אני לא רואה שהודכתי. אם אני מתפלל או לומד מאמר חסידות, אני לא מרגיש שינוי. כרגע, בעיניים שלי אני לא רואה. אבל אנחנו חייבים לדעת, שבדיוק כמו שאת הווירוס הזה לא רואים מיידית אבל - או אה! איזו השפעה יש לו! ככה גם אצלנו - כל עניין שעושים בתורה ומצוות, יש לו עוצמה עצומה. התורה אומרת לנו שיש לנו כוח גדול ליצור קדושה בעולם, בואו נאמין לה לפחות כמו שאנחנו מאמינים לרופאים.

אחרי חטא העגל, ה' אומר למשה רבינו שחס וחלילה הוא יעשה לעם ישראל את הפך החיים, ובמקומם משה רבינו יהיה אב לעם ישראל חדש: "ואעשה אותך לגוי גדול". למרות שנראה שהחטא של ישראל הוא החמור ביותר - עבודה זרה שהיא בגדר יורג ואל יעבור! וישראל עוד חטאו בזה, בשעה שהם מחכים לקבל תורה ואחרי שהם שמעו את קול ה' מדבר אליהם! למרות המצב הקשה, משה רבינו לא נכנע. משה רבינו יודע שלייהודי תמיד יש כוח לשנות דברים.

משה אומר "מחנה נא מספרך אשר כתבת!" משה רבינו אומר לה: "קח את כל הזכויות שלי ואת כל המצוות שלי, העיקר שתסלח לעם ישראל". משה רבינו עושה הכל, כי הוא יודע שגם במצב שחושבים שאין סיכוי - אז יש סיכוי. באמת, דווקא בעקבות המצב הקשה של חטא העגל, נפתח לנו העניין של

שלוש עשרה מידות הרחמים. מתוך הקושי נפתחו שערי שמים, שערים של תשובה שלא היו גלויים לפני כן.

גם הווירוס של זמננו יכול לפתוח לנו הזדמנויות חדשות. כשבן אדם צריך להישאר בבית, יש לו אפשרות לחשוב: "עכשיו אשקיע בדברים שתמיד רציתי ולא היה לי זמן אליהם". יש זמן להשקיע יותר בחינוך הילדים, ובקשר בין בני הוגג. בקשר עם אנשים מחוץ לבית, על ידי טלפונים, מכתבים ואימיילים, נפתחות הזדמנויות חדשות שיגלו בנו כוחות אחרים.

צעקות בבית הכנסת ו... תאונה בבית הכנסת

אצלנו באנטוורפן, ביום שישי הקודם, קיבלנו פתאום אחרי הצהריים הודעה מהממשלה, שהחל מחצות הלילה צריכים לסגור את כל בתי הכנסת באזור. אנשים ניסו ללכת לפה ולשם כדי להשאיר את בתי הכנסת פתוחים, אבל לא עזר שום דבר. אנשי הממשל אמרו, שאי אפשר לעשות אפליה לטובת בתי הכנסת. להבדיל, גם הכנסיות וגם המסגדים נסגרו. גם כל בתי-הקפה, בתי-הספר ומרכזי התרבות - כל המקומות הציבוריים נסגרו. בבת אחת סגרו הכל. מה עושים? לא הייתה ברירה, והתחלנו להתארגן ולעשות מניינים בבתי פרטיים. חשבתם לעצמי: מי כבר יסכים ככה ברגע האחרון, יום שישי, עשרים דקות לפני שבת, לעשות מניין בבית שלו?

ואז ידידי ר' מנדל גור אריה שלח סמסים אל אנשי: 'מי מוכן לקיים מניין אצלו בבית'. אמרתי לו שמן הסתם לא יהיו הרבה מתנדבים, אז אני אעשה אצלי בבית, והוא יעשה בבית שלו, ונסתדר איך שהוא. בסוף, תוך דקה מאז שהוא שלח את ההודעות, היה ממש שיטפון!!! כולם רצו שיהיה מניין אצלם בבית. בסוף, בחרו מבין כל המתנדבים חמישה אנשים שאצלם יהיה מנין. בליל שבת עוד התפללו בבית הכנסת, היו ממש צעקות: "למה לא בחרו אותי? אני רוצה לעשות אצלי מניין!" פתאום ראו בכירור את הרגשות החזקים לקדושה שיש אצל כל יהודי.

יש לי עוד סיפור אישי, מלפני הרבה שנים, להמחיש את העניין. חסידים נוהגים בשמחת תורה, לקראת סוף התפילה, להרים את בעל התפילה ולהחזיק אותו הפוך. שנה אחת בשמחת תורה, אני הייתי בעל תפילה. אז לפי המנהג שני חסידים לקחו אותי והפכו אותי, והם עשו את זה עם כל ההידורים - אולי חוץ מהסיום... נפלתי חזק על הרצפה והרגשתי כאב עצום ברגל. מיד רצו המתפללים להתקשר לבית רפואה - להזמין אמבולנס, אבל אני אמרתי להם: "לא, לא צריך, זה רק כאב, בואו נשב על הרצפה ונשיר ניגונים". התיישבו כולם על הרצפה, שרנו ניגונים בערך חצי שעה, ואז אמרתי להם: "טוב, עכשיו הולכים הביתה". ניסיתי לקום, אבל זה לא ממש הלך... לא הייתה ברירה ולקחו אותי לבית הרפואה, שם עשו לי ניתוח, שמו כמה ברגים, וברוך ה' הייתי צריך להחלים, ולכן הייתי צריך לשכב שישה שבועות במיטה.

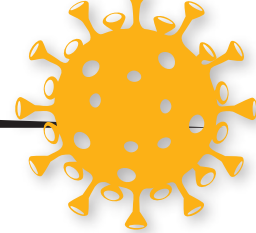
בהתחלה חשבתי לעצמי: "שישה שבועות במיטה? איך עושים את זה??" אבל אחרי זמן חשבתי: "לא! אנצל את הזמן הזה לקדושה! כל מה שרציתי תמיד לעשות ולא היה לי זמן, אני אעשה עכשיו". תמיד רציתי לכתוב שיעורים או רעיונות ששמעתי וסיפורים שראיתי, וגם ללמוד כל מיני דברים שלא הגעתי אליהם אף פעם. אז הכנתי לי ליד המיטה מדף ועליו שמתי מחשב, ובמשך שישה שבועות כתבתי קבצים במחשב. השם שקראתי לקבצים האלה הוא "כללי רגל". יש שם רגל א' ורגל ב' וכך הלאה. המכה ברגל, הפכה להיות הזדמנות לכתובה. עד היום אני משתמש באותם קבצים כהכנה לשיעורים, וכך אני נזכר היום בתקופה ההיא ומקבל ממנה השראה. אנחנו יכולים, על ידי הבחירה שלנו, להחליט אם אני לוקח את המצב הזה בתור טרגדיה, בתור ירידה, או להפך - בתור הזדמנות יצירתית לפתוח דברים חדשים.

קראו נא

ספרים חדשים מבית מעיינותיך
שביעי של פסח מבית מדרשו של הרבי
ושווה לכל נפש פרקי אבות
- על פי שיחות הרבי

לרגל המצב העולמי אפשרות ייחודית לקבל את הספרים בחינם במייל: orvechayoot@gmail.com כמו כן ניתן להורידם בכתובת: www.toratchabad.com

נפשי בשאלתי

הרב יהושע שפירא, ראש ישיבת ומת גן

יש נך שאלה בעבודת ה' סמס ל- 054-4530951

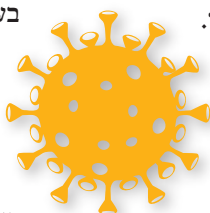
מה ה' רוצה להגיד לנו? **?**
ה' הרי רוצה שנעשה את כל המצוות כחלק מציבור. אז איזה ערך יש לתפילה שלי עכשיו בבידוד?

קורונה

האם זה בגלל משהו שעשינו? **?**

השאלה הזו עלולה מאוד להסיט אותנו מהעיסוק המרכזי בהישמרות והצלה.

אם חובש רואה לפניו תאונת דרכים ומתחיל לשאול שאלות כמו 'למה הקדוש ברוך הוא עשה כן?' - הרי הוא שופך דמים, מפני שהוא מעכב את ההצלה של הפצועים. ובשעות כאלה כל רגע של עיכוב עלול להיות מסוכן.

בימים כגון אלה, כל הידבקות עלולה להיות מסוכנת לאדם עצמו וגם לרבים אחריו. ולכן רק מי שחש ודאות שכולו עסוק רק בהצלה הנצרכת, וששאלות כאלה לא יטרידו אותו בלהיות נתון לה כל כולו, יכול להתפנות לשאול אותה.

ולעצם השאלה, האם אנחנו יכולים להבחין בעניין מסוים שהוא ה-סיבה? בעיניי זהו דבר קשה מאוד, יש פנים רבות והקדוש ברוך הוא מסתיר מאנשים רגילים את הסיבה המדויקת. העוסקים במציאת סיבות פעמים רבות מקשים ולא מרוממים. לעצמי אני מזכיר שוב ושוב שתשובה בדורנו צריכה להיות באופן של אהבה ושמחה.

מה ה' רוצה להגיד לנו?

הקדוש ברוך הוא אומר לנו כמה דברים, וצריך לדעת לסדר אותם אלה מול אלה. בהלכות תענית אומר הרמב"ם שיש מצוות עשה של צעקה בעת צרה, ומדרכי התשובה שלא נאמר שמקרה הוא אלא נתעורר על ידי הצרה לזעוק ולהתחנן ולשוב בתשובה. וזה מה שהקדוש ברוך הוא אומר לנו בימים אלה.

אבל עם כל חשיבות המצווה הזו, יש מצווה חשובה הימנה בהרבה, והיא שהקדוש ברוך הוא אומר לנו "ונשמרתם מאוד לנפשותיכם". ה' מצווה אותנו ששמירת הנפש תיעשה באופן חריף וקיצוני, ולכן הוא מדגיש "מאוד", ביטוי שאינו מצוי בדרך כלל במצוות התורה.

החובה העיקרית היום היא לתשומת לב מרובה ולשינוי דפוסי החיים עד יעבור זעם. זו לא מלאכה קלה, לא קל לשבת כל היום בבית או ללחוץ על כל כפתור של מעלית ועל כל ידיה למילוי דלק רק על ידי כפפות. אבל המצווה המרכזית שה' אומר לנו היא לשנות את סדרי החיים באופן האמור ולהתרגל לא לקחת שום סיכון, מפני שבשעת התפרצות של מחלה כזו רק שמירה יתרה ביותר יכולה להציל מהידבקות מעבר למינימום שאי אפשר למנוע. וככל מצווה - צריך לעשות גם אותה בשמחה, ויש שמחה גדולה בשמיים שכל כך הרבה יהודים עושים מאמץ גדול כדי לקיים מצווה גדולה כל כך שדוחה כמעט את כל מצוות התורה.

התפילה בציבור היא ודאי מעלה גדולה ועצומה, אבל היא לא תנאי שבלעדיו אין ערך לתפילה. נכון שתפילת רבים נשמעת תמיד, אבל גם יחיד שמתפלל - הקדוש ברוך הוא בוודאי שומע תפילתו. כמו שאנו אומרים בתפילה, "ברוך אתה ה' שומע תפילה" - כל תפילה.

ואדרבה, דווקא בשעות האלה יש לתפילה מעלה יקרה ביותר, מפני שתפילה וזעקה בעת צרה היא תפילה מדאורייתא ליותר דעות, וכך אומר שלמה עם הקמת בית המקדש הראשון: "ואתה תשמע השמיים מכון שבתך וסלחת ועשית, ונתת לאיש ככל דרכיו אשר תדע את לבבו". וכן אומר הפסוק "תפילה לעני כי יעטוף", שדווקא ממצב של עוני, עיניו וצער התפילה באה ממצמקי הלב, והיא נשמעת ביותר. ובעזרת השם, ה' יראה בעוניינו וישמע תפילתנו ויראה בצערנו שאין אנו יכולים לבוא בבתי כנסיות ובבתי מדרשות כימים כתיקונם, ויגאלנו בגאולה שלמה אמן.

ת.ד. 52589 רמת גן < עורך: אהרונ ברגנשטיין > העלון טעון גניזה לתגובות ויצירת קשר 052-4061065 • info@qarov.org קרוב אליך • לפרסום: 050-8331504

קרוב אליך
עלון שבועי לעבודת השם בדרך החסידות

בעל עסק? עמותה?

הצטרף למי שכבר בחר!

המערכת המתקדמת בישראל! להפצת מסרים

הדרך הקלה
לעדכון הלקוחות
בימים אלו!

● הודעות SMS

● דיוור אלקטרוני

● הודעות קוליות IVR

● דפי נחיתה

● whatsapp automation

● צ'אט בוטים

072-330-6060

meserGO
הפצת מסרים בקליק

לפתיחת חשבון ללא התחייבות
www.meserGO.co.il